

Op weg naar toekomstbestendig toerisme

metropool
regio **amsterdam**

Toerisme strategie
Metropoolregio Amsterdam

Voorwoord

Voor u ligt de herijkte strategische agenda Toerisme

Als bestuurlijk trekker toerisme van de MRA aan mij de eer om het voorwoord te schrijven. Voordat ik wethouder werd van de zeer toeristische gemeente Edam-Volendam, was ik reisagent. Daarom is de portefeuille toerisme mij op het lijf geschreven. Zoveel mensen zoveel wensen, net als bij toeristen. En dat kan allemaal binnen onze mooie en veelzijdige Metropoolregio. Kunst, cultuur, architectuur, groen, water, bekende hotspots en mooie veelzijdige, soms nog verborgen, verhalen.

Toerisme biedt kansen en uitdagingen. Het houdt dorpen en kleine kernen levendig, maar kan soms ook een negatieve impact hebben op de leefbaarheid. De negatieve effecten zien we op sommige plekken in Amsterdam en op specifieke toeristische hotspots. Samen staan we voor het vraagstuk van sturing en spreiding. Samen met de gemeentes, horeca, bedrijfsleven, toerisme partners, vervoerbestedingen, maar bovenal met enthousiaste mensen die kansen zien en verbindingen maken. Verbindingen om samen in te zetten op de waardevolle toerist. Verbindingen om de toerist te verleiden bestemmingen in andere delen van de MRA te bezoeken. Verbindingen met partners om bestemmingen beter bereikbaar te maken en parels onder de aandacht te brengen. Verbindingen om de inwoners van onze mooie regio juist te laten profiteren van het toerisme. Verbindingen om verduurzaming van toerisme te versnellen. Verbindingen met de andere beleidsvelden binnen de overheden zoals mobiliteit en kunst en cultuur.

Mijn oproep is vooral, bij het verder uitwerken van de strategie, het toerisme serieus te nemen en ook als kans te zien. Prognoses wijzen uit dat het aantal toeristen de komende jaren flink toeneemt. Het toerisme is een belangrijke inkomstenbron, het levert veel werkgelegenheid op maar heeft, met de enorme groei die op komst is, ook sturing nodig.

Het is belangrijk om met de 30 gemeentes, 2 provincies, onze partners, ondernemers en inwoners samen de balans van toerisme te vinden, de waardevolle (inter)nationale toerist te verleiden ons te bezoeken en deze slim te spreiden. Zo profiteren we allemaal maximaal.

Veel leesplezier met dit stuk maar bovenal succes en plezier bij het vertalen van deze strategie naar uw lokale context.

Angelique Bootsman-Tol,

Wethouder Toerisme en Economische Zaken
Edam-Volendam
Bestuurlijk trekker Toerisme MRA

Inhoud

Inleiding4

1. MRA als toeristische bestemming9

2. Strategie toekomstbestendig toerisme18

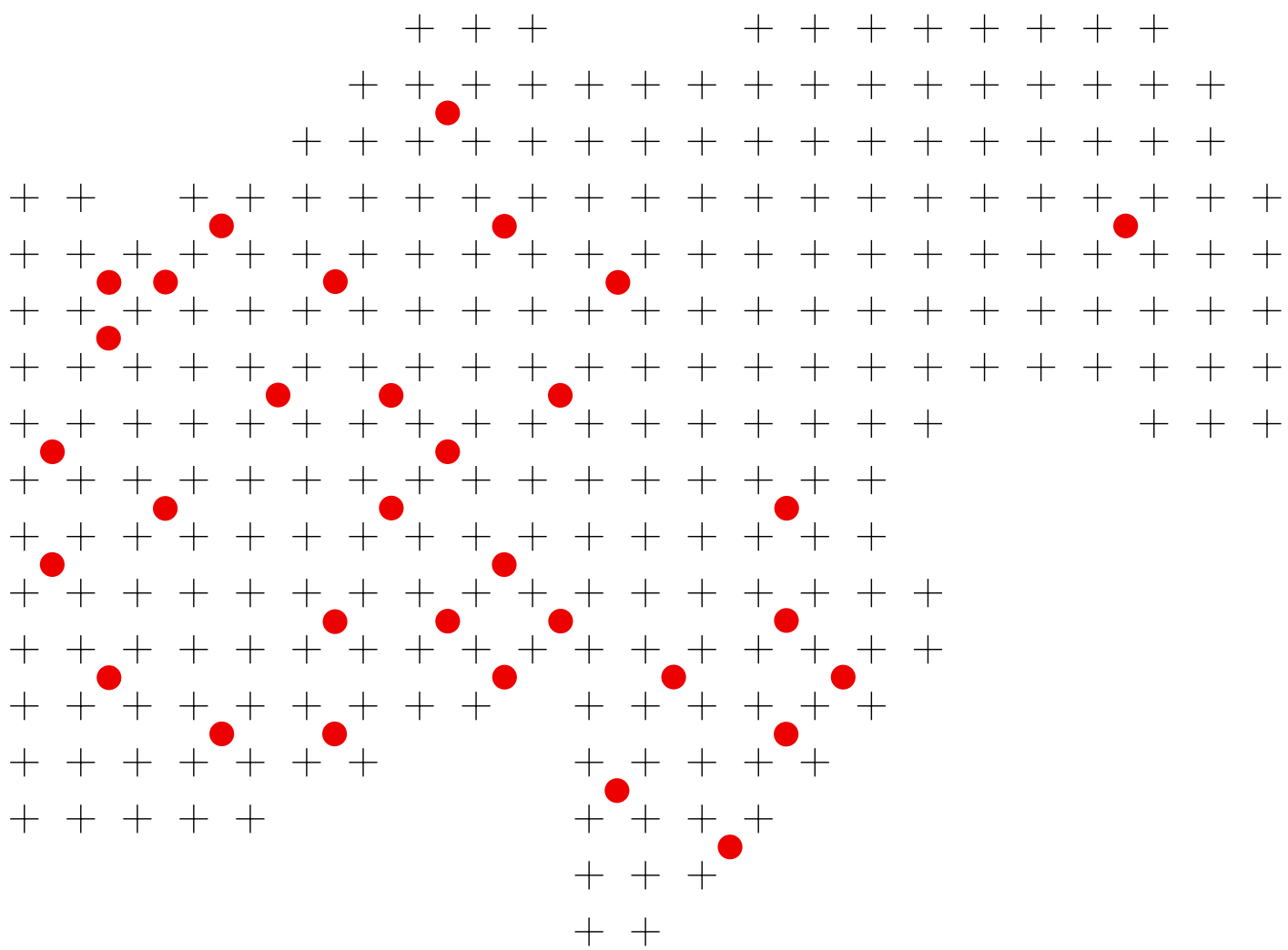
3. Aanpak toekomstbestendig toerisme 2024-202525

4. Organisatie en financiën31

BIJLAGE 1 Toepassing bestemmingsmanagement35

BIJLAGE 2 Bijdrage aan social development goals37

BIJLAGE 3 Bronnen en colofon38

Inleiding

Actualisatie van regionale samenwerking

Het bestuurlijk overleg Economie van de MRA heeft opdracht gegeven de [Strategische Agenda Toerisme 2025](#) te herijken. De voorliggende strategie en aanpak zijn hiervan het resultaat en geeft onze gezamenlijke vertrekpunten, ambitie en doelstellingen weer. Vanuit MRA-perspectief onderstrepen de verschillende overheden hiermee het belang van samenwerking en afstemming om gezamenlijk inzet te plegen.

In 2022 zijn hiervoor diverse bouwstenen verzameld om een goed beeld te krijgen van de actuele staat en ontwikkelingen van de bezoekerseconomie in de MRA, zoals het onderzoek [Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA](#). Daarnaast is input geleverd door onder andere bestuurlijke overleggen, gebiedstafels en gesprekken met samenwerkingspartners en andere belanghebbenden. Deze bouwstenen zijn alle verwerkt in de voorliggende strategie en aanpak. Actueel zijn de ontwikkelingen in Amsterdam waar eind 2022 de nieuwe [Nota Toeristenovernachtingen](#) en de [Visie Bezoekerseconomie](#) zijn vastgesteld. Daarnaast maken we gebruik van de [themaboeken](#) die binnen het project Amsterdam Bezoeken Holland Zien 2021-2024 in afstemming met de deelgebieden binnen de MRA zijn ontwikkeld.

Een sector in beweging

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een internationale en nationale bestemming voor bezoekers en dat levert veel moois op. Bezoekers dragen bij aan levendigheid in steden en kernen en biedt extra draagvlak voor horeca en winkels. Theaters, evenementen, musea en andere culturele voorzieningen hebben baat van de extra inkomsten van toeristen bovenop de reguliere bezoekers. Reizen is voor veel mensen een manier om er even helemaal tussenuit te zijn, mensen te ontmoeten en andere culturen te ontdekken. Kortom, toerisme voegt op diverse manieren positieve waarde toe aan een aantrekkelijke MRA met hoogwaardige publieksvoorzieningen en aan de ontspanning van mensen.

Tegelijkertijd zijn er zorgen over de negatieve impact van toerisme op de leefbaarheid van inwoners in sommige MRA-gemeenten. We verwachten in de MRA de komende jaren een sterke groei van bezoekers, waaronder internationale vakantiegangers en verblijfsgasten uit Nederland. Voor Amsterdam is het indammen van het groeiend aantal overnachtingen één van de speerpunten van beleid. Sommige andere MRA-gemeenten kiezen voor het faciliteren van kwalitatieve ontwikkeling van toerisme. We streven de komende jaren naar een aantrekkelijke en bewuste toeristische bestemming die zijn hoge kwaliteiten heeft weten behouden en waardevolle bezoekers weet te trekken. Hierbij

kieszen we voor een aanpak waarin deelregio's en bestemmingen binnen de MRA in hun kracht worden gezet om het verwachte bezoek in goede en gewenste banen te leiden, rekening houdend met actuele ontwikkelingen.

Het is om deze redenen dat in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) een sterke behoefte leeft om samen te werken aan de ontwikkeling van passend toerisme. Dit betekent samen impact maken ophet vlak van duurzaam toerisme, ofwel bezoek dat in balans is met de omgeving, zodat het toekomstbestendig wordt. Dit is complexe materie, omdat het gaat om sturing van gedrag van mensen in een mondiale markt waar reizen voor veel mensen een onmisbare activiteit is geworden. In Nederland en daarbuiten wordt er veel verkend om effectief te sturen op bezoek. Helaas zijn er op dit moment beperkt knoppen beschikbaar om aan te draaien. Dit vraagt erom met elkaar te pionieren en afstemming te zoeken om de bestemming integraal te managen.

Niettemin gaan we de uitdaging aan om te zorgen voor meer grip op toerisme, waarbij we de positieve impact willen vergroten en de negatieve impact verlagen. Het beschermen en waar mogelijk versterken van de leefkwaliteit voor bewoners is hierbij uitgangspunt. Lasten en lusten kunnen beter in balans komen door het remmen van het soort toerisme dat te weinig waarde toevoegt aan de MRA én tegelijkertijd bezoek dat juist positieve waarde toevoegt aan de omgeving meer aandacht te geven. Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak voor toekomstbestendig toerisme, waarin we rekening houden met de verschillende belangen van de afzonderlijke partijen in de MRA. Dit zijn gemeenten, provincies, destiniemarketingorganisaties (DMO's), branche- en kennisorganisaties, ondernemers en bewoners.

In lijn met regionale verstedelijkingsagenda

De MRA staat aan de lat voor grote maatschappelijke opgaven, zoals de overkoepelende MRA-agenda 'Werken aan een internationale topregio met hoge leefkwaliteit' laat zien. Met onze inzet voor toerisme leveren we een concrete bijdrage aan urgente opgaven. Vanuit de Verstedelijkingsstrategie past onze aanpak binnen de volgende doelstellingen:

- De gehele metropoolregio laten profiteren van de groei in meerkernige ontwikkelingen.

- Voldoen aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte van de in omvang stijgende woon- en werkmilieus.
- Diversiteit en verbondenheid in de economie versterken.
- Zorgen voor een gezonde leefomgeving voor bewoners.
- Bereikbaarheid en bereisbaarheid in de MRA bevorderen.
- Het doorontwikkelen van het metropolitane landschap.

Paradox van MRA als aantrekkelijke regio

Enige bescheidenheid over de positionering van de MRA-samenwerking is op zijn plek. Zoals de [Visie Bezoekerseconomie](#) van de gemeente Amsterdam schetst, zijn er krachten waar overheden beperkt vat op hebben. De verwachte groei van de middenklasse in verschillende delen van de wereld gaat gepaard met een wereldwijde toename van toerisme en Amsterdam is en blijft een populaire Europese topbestemming. Ziehier de paradox van een aantrekkelijke stad en regio: hoe aantrekkelijker de MRA wordt vanwege de uitstekende bereikbaarheid via Schiphol, het water en per trein, het grote culturele aanbod, de woon- en werkvoorzieningen, hoe meer de aantrekkingskracht zal zijn om de MRA te bezoeken. Erkennen dat het in de toekomst in de MRA druk en levendig is, blijft belangrijk. Als we ons gezamenlijk hardmaken voor toekomstbestendig toerisme komen we verder dan dat we dat als gemeenten afzonderlijk doen. Dan verhogen we immers onze grip en kunnen we beter sturen op de capaciteit en de kenmerken van het aanbod en de ontwikkeling van passende vraag. Samen met organisaties en marktpartijen moeten we hier de zeilen bijzetten met als inzet het koesteren van de prachtige MRA-regio. Dit is een verantwoordelijkheid van iedereen: van overheden, ondernemers, organisaties en bewoners.

In lijn met landelijk perspectief 2030

Onze samenwerking sluit inhoudelijk goed aan op het landelijk [Perspectief 2030](#), met NBTC als trekker, waarin de toeristisch-recreatieve sector zich hard maakt voor profijt van toerisme voor alle bewoners in ons land. Toerisme is in deze benadering niet

langer een economisch domein dat op zichzelf staat, maar evengoed een hefboom voor maatschappelijke waarde. Voor de MRA hebben we in de voorliggende strategie en aanpak een doorvertaling gemaakt van deze brede welvaartsbenadering. Hiermee willen we naast economische impact nadrukkelijk positieve maatschappelijke effecten teweegbrengen.

Kiezen voor focus

Om echt meervoudige impact te kunnen maken, is het belangrijk om de samenwerking goed af te bakenen en gerichte inzet te plegen. Recreatie en toerisme grijpen in elkaar, maar hebben verschillende kanten. Recreatie omvat de vrijetijdsactiviteiten die door de inwoners buitenshuis en in hun reguliere omgeving worden ondernomen. Toerisme betreft de activiteiten van mensen die reizen naar en verblijven op plaatsen buiten hun reguliere omgeving met vrijetijdsmotieven of voor zakelijke doeleinden. Binnen toerisme is het een gangbare indeling om onderscheid te maken tussen verblijfstoeristen (overnachtende bezoekers) en dagtoeristen. In beide gevallen spreken we van bezoekers.

Vanwege beperkte capaciteit in budget en menskracht willen we onze krachten gebundeld inzetten en ligt onze aandacht voor deze MRA-samenwerking op de internationale en nationale verblijfstoeristen. Dit zijn bezoekers die ten minste een nacht in de MRA overnachten. Het kan om zowel bezoekers met een vrijetijdsmotief gaan als om gasten met een zakelijk motief. We richten ons hiermee bewust niet op de volle breedte van de toeristisch-recreatieve sector en focussen op het deel overnachtende gasten. Een belangrijk argument hiervoor is dat verblijfsbezoek zich directer laat beïnvloeden door beleid en marketing dan dagbezoek. Een andere reden is dat we de afgelopen jaren voor de overnachtende toeristen in MRA-verband het meeste hebben kunnen bereiken, zoals het opbouwen van een regionaal dashboard voor verblijfsbezoek en kennisuitwisseling tussen MRA-hotspots. Een ander argument is dat het internationale verblijfstoerisme een hoge groeiverwachting laat zien en het beste te spreiden zijn.

Overnachtende toeristen fungeren ook als dagbezoekers, omdat ze vanuit hun hotel of vakantiepark dagtochten maken naar andere plekken. Aanbod dat gedeeltelijk afhankelijk is van verblijfsbezoek, zoals attractiepunten, grootschalige leisurevoorzieningen en grote publieksevenementen vallen

zodoende binnen onze scope. Lokale publieksfuncties zoals zwembaden, kleine theaters en lokale evenementen bijvoorbeeld niet. Ook rivier- en zeecruiseschepen bieden logies. We zien goede kansen om samen met de aan het water gelegen gemeenten en de markt verder te werken aan de diverse ambities. Met toekomstbestendig toerisme bedoelen we de inzet om zodanig te sturen op de toeristische ontwikkeling van de regio, dat we behalve positieve economische impact ook positieve maatschappelijke impact genereren. Verblijfstoerisme, verblijfsbezoek en toerisme worden in dit document willekeurig door elkaar heen gebruikt met eenzelfde duiding.

Onze focus op toerisme betekent niet dat recreatieopgaven minder urgent zijn. Sterke landschappen en recreatieruimte die de metropool verbinden, zijn onder meer van belang binnen het [Metropolitaan Landschap](#). Gezien de grote behoefte aan nieuwe recreatieruimte verdient recreatie specifieke aandacht vanuit MRA.

Inhoudelijke vertrekpunten

We gaan uit van de volgende inhoudelijke vertrekpunten:

Bestemmingsmanagement als aanpak

We hebben een integrale aanpak voor ogen, die is gebaseerd op de landelijke [Leidraad Bestemmingsmanagement](#) van de Taskforce Gastvrijheidseconomie. Provincies, gemeenten, destiniatiemarketing- en citymarketingorganisaties (DMO's/CMO's) en kennisinstellingen zijn actief aan de slag met de uitgangspunten van [Perspectief 2030](#) en de hieruit voortgekomen [Actieagenda](#), evenals met het Rli-advies [Waardevol Toerisme](#) en de [Agenda Bewuste Bestemmingen](#) van CELTH. De provincies Noord-Holland en Flevoland hebben zich met de andere provincies gecommitteerd aan de inhoud van deze leidraad. De provincies hebben aangegeven het gedachtegoed van bestemmingsmanagement te steunen en de implementatie onder gemeenten en in regio's te bevorderen. Wij hebben de leidraad gebruikt als inspiratiebron en checklist. Binnen de MRA is sprake van verschillend functionerende deelbestemmingen met verschillende doelgroepen en bezoekersstromen. Het is zodoende geen one fits all-aanpak, maar als denkkader relevant en bruikbaar. In bijlage 1 is uiteengezet hoe de elementen van deze leidraad zijn toegepast.

Duurzaamheid intrinsiek doorvertaald in strategie en in actielijn concreet gemaakt

Ecologische en sociaal-maatschappelijke duurzaamheid zijn op twee manieren uitgewerkt. We vinden duurzaamheid van groot belang als op zichzelf staande actielijn, die we hebben ingevuld met concrete projectvoorstellen. Daarnaast is duurzaamheid binnen de strategie intrinsiek doorvertaald binnen de strategische keuzes. Hierdoor kunnen we naar verwachting meer impact maken. Het landelijk koersdocument [Op Weg Naar Klimaatneutraal Toerisme](#) van de landelijke Taskforce Gastvrijheidseconomie, zoals op de Toerisme Top van 2022 gepresenteerd, is hierbij als inspiratiebron benut. Verder maken we op actieniveau inzichtelijk welke [global development goals \(SDG's\)](#) we per project willen dienen. Bijlage 2 geeft de achtergrondinformatie over de vier SDG's die het meest relevant zijn voor onze samenwerking.

Naar datagedreven werken

We willen met data op MRA-schaal meer zicht krijgen op de ontwikkeling van vraag, aanbod en andere relevante zaken op het gebied van verblijfs-toerisme en aan de hand daarvan gerichteter beter grip krijgen op het sturen van bezoekersstromen, aantallen en kwalitatieve kenmerken van verblijfs-toerisme. Hieraan is onder de samenwerkingspartners grote behoefte. Er zijn nu veel hiaten in beschikbare data en willen hierin de komende jaren stappen zetten. Dit doen we in afstemming met relevante regionale en landelijke partijen zoals Amsterdam & partners, Onderzoek en Statistiek van Amsterdam, NBTC en de Landelijke Data Alliantie.

Samen pionieren

Het sturen op bezoekers is een vakgebied in ontwikkeling. Zowel in Amsterdam, in de regio, nationaal als internationaal werken partijen aan bestemmingsmanagement. Er is nog veel onbekend over de effectiviteit van maatregelen of wat de beste manier is vanuit overheden interventies te plegen op het sturen op bezoek. Hierbij geldt dat de opgaven om te sturen verschillen per plek. We willen in onze aanpak leren van projecten en bij succes pilots opschalen of projecten uitbreiden. De MRA neemt hierin een voortrekkersrol binnen Nederland.

Instrumenten voor regionale samenwerking

Deze MRA-samenwerking richt zich op toegevoegde waarde die kenmerkend is voor regionale samenwerking en die niet door de afzonderlijke gemeenten of partners kan worden bereikt. Wij zetten ons in op een integrale duurzame benadering met een projectenset die aanvullend werkt op de lokale of deelregionale inzet van gemeenten. In onze samenwerking laten we elke gemeente in zijn waarde en dwingen we geen zaken af, maar zoeken we naar de gemeenschappelijke delers. We geven hiermee sturing op de schaal van de MRA met een gericht pakket aan instrumenten op het vlak van beleid en marketing.

Om verwachtingen te temperen is het belangrijk om vooraf aan te geven welke instrumenten we effectief kunnen inzetten om regionaal impact te maken.

Het gaat in de MRA-samenwerking om de inzet van de volgende instrumenten:

- **Onderzoeken en meten**
- **Lobby**
- **Afstemmen in beleid**
- **Aanbodontwikkeling**
- **Adviseren**
- **Kennisuitwisseling**
- **Pilots en experimenten**
- **Marketing en informatievoorziening**

Gemeentelijke taken als bestemmingsplannen, gronduitgifte, het verlichten van overlast vallen buiten de scope van de samenwerking, want dit zijn voornamelijk lokale taken en verantwoordelijkheden. Ook provincies hebben eigen taken. Zowel lokaal als provinciaal beleid geven uiteraard wel richting aan wat er mogelijk of belangrijk is. Voor het instrument kennisuitwisseling geldt dat goede voorbeelden op lokale schaal kunnen worden gedeeld (zoals ervaringen met bezoekersmanagement, toeristenwinkels en maatregelen om overlast tegen te gaan). In het hoofdstuk over de aanpak (hoofdstuk 3) hebben we per project aangegeven welke van deze instrumenten we in de MRA-samenwerking willen inzetten.

Leeswijzer

Het voorliggende stuk bestaat uit een analyse-, een strategie- en een uitvoeringsdeel (aanpak). Het analysedeel in het eerste hoofdstuk geeft inzicht in de huidige staat waarvoor de MRA als regio staat. De getoonde data in de analyse zijn niet volledig dekkend, omdat ze niet altijd beschikbaar zijn. We hebben hier moeten roeien met de riemen die er zijn.

De strategie (hoofdstuk 2) bestaat uit een gedeelde ambitie, een meervoudige doelstelling en de uitwerking van strategische keuzes in principes.

Deze bepalen de inhoudelijke koers om richting te geven aan de gewenste ontwikkeling richting toekomstbestendig toerisme in de MRA. Deze strategische principes zijn uitgewerkt in actielijnen die hieruit voortvloeien en die draagvlak kennen onder de samenwerkingspartners.

In het derde hoofdstuk geven we voor de jaren 2024 en 2025 de concrete actielijnen aan die we op MRA-schaal realiseren. Behalve actielijnen waar we zelf voor aan de lat staan, gaan we in op koppelopgaven die we organiseren. Hoofdstuk 4 tot slot geeft inzicht in het beschikbare budget en de wijze waarop we samenwerken.

1 MRA als toeristische bestemming

Ontwikkelingen verblijfsbezoek Nederland

De markt van verblijfstoerisme kenmerkt zich door dynamiek, verandering en groei. Grenzen vervagen en veel ontwikkelingen zijn met elkaar verweven.

We lichten er enkele uit die van invloed zijn op het verblijfstoerisme in Nederland en de MRA in de komende jaren.

NBTC schetst de belangrijkste ontwikkelingen als volgt. Na de coronapandemie zorgen nieuwe

Bron: NBTC, Samen Impact Maken, 2022

ontwikkelingen als de oorlog in Oekraïne, geopolitieke spanningen en hoge brandstofprijzen voor de nodige onzekerheden. De oplopende (reis)kosten kunnen de ontwikkeling van het toerisme meer gaan beïnvloeden. Onder meer de hogere gas- en energieprijzen, de inflatie, stijgende kosten voor levensonderhoud, de krapte op de arbeidsmarkt en de daarmee samenhangende capaciteitsproblemen, het afnemende consumentenvertrouwen en dreigende recessies hebben mogelijk een dempend effect op het verdere herstel van het internationaal en nationaal toerisme.

Toch lijkt het erop dat bezoekers de komende jaren hun weg naar Nederland en de MRA zullen blijven vinden. Vakanties en erop uit trekken zijn eenvoudigweg voor veel mensen een vast onderdeel van hun leefstijl en hiermee een eerste behoefte geworden. Veiligheid en zekerheid zijn steeds vaker een punt van aandacht. Mensen kiezen vaker voor lastminute boekingen en verlangen meer flexibiliteit. Dit betekent dat de online omgevingen belangrijker worden. Opvallend voor Nederlanders en de buurlanden Duitsland en België is de keuze voor bestemmingen dicht bij huis, bij voorkeur in een landelijke omgeving, en activiteiten in de buitenlucht. De verwachtingen voor Nederland en onze buurlanden Duitsland en België zijn het meest positief omdat een deel van de reizigers in economische moeilijke tijden ervoor kiest om dicht bij huis te blijven. Dit biedt Nederland kansen, onder andere op het gebied van duurzaamheid, omdat dit volumemarkten zijn en markten met veel herhaalbezoek. Inmiddels wordt steeds duidelijker dat het aandeel Nederlandse verblijfsgasten post-corona flink groter is dan pre-corona en dat dit aandeel verder groeit. Dit geldt ook voor Duitse en in mindere mate Belgische gasten. Samen maken deze herkomstlanden voor Nederland bijna 50% van alle verblijfsbezoekers voor hun rekening en dit aandeel zal verder groeien.

Ontwikkelingen MRA: groei op meerdere fronten, personeelstekort, aanhoudende strijd om de ruimte

De MRA, met Amsterdam als hoofdstad, heeft behalve een regionale en nationale functie een internationale oriëntatie, kent 2,5 miljoen inwoners en ca. 300.000 bedrijven. De goede bereikbaarheid in combinatie met de hoge leefkwaliteit maakt de MRA tot een gewilde regio om in te wonen, in te werken en in te recreëren.

Aanhoudende strijd om schaarse ruimte

Er zijn bredere trends in de Metropoolregio Amsterdam die van invloed zullen zijn op de vraag naar ruimte. De komende jaren zullen naar verwachting 266.000 nieuwe MRA-bewoners te verwelkomen zijn, ofwel een groei van 10,8% ten opzichte van 2019 (pre-corona). Amsterdam groeit met 105.000 inwoners het sterkst, gevolgd door Almere-Lelystad met 54.000 en Amstelland-Meerlanden met 45.000 extra bewoners. Meer inwoners betekent een-op-een meer dagtochten. De druk op recreatie- en natuurvoorzieningen in de MRA is reeds sterk en door de inwonersgroei wordt rekening gehouden met 35% meer recreatiedruk in 2040 in vergelijking met 2019 ([Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA](#)). Recent [onderzoek van ANWB](#) geeft een goed beeld van de grote behoefte aan recreatieruimte, ook in Noord-Holland. De provincies Noord-Holland en Flevoland nemen samen met de gemeenten verantwoordelijkheid om meer recreatieruimte bij natuur- en recreatiepartners te realiseren.

Naast de inwonersgroei wordt ook een forse toename voorzien van nieuwe bedrijvigheid: op de langere termijn (2050) worden 270.000 nieuwe banen verwacht. Dit zal leiden tot een verdere ruimtebehoefte en druk op het pendelverkeer van auto's en openbaar vervoer binnen, van en naar de MRA.

Multifunctionele gebiedsontwikkeling voor vrijetijdsvoorzieningen

Door ontwikkelingen als deze ontstaat meer schaarste aan uitgeefbare grond voor nieuw vastgoed. De geschetste groeiverwachtingen zorgen voor een aanhoudende strijd om schaarse ruimte. Grond en vastgoedontwikkelingen worden hierdoor steeds duurder, mede door de bouwbeperkingen van de stikstofcrisis en stijgende kosten van bouwmaterialen. De ontwikkeling van nieuwe publieke en commerciële vrijetijdsvoorzieningen in de MRA komt verder onder druk, omdat andere functies rendabeler zijn. Dit betekent dat vrijetijdsvoorzieningen naar verwachting vaker onderdeel zullen uitmaken van multifunctionele gebiedsontwikkeling en de versterking van de kernen in de MRA. Er zijn voorbeelden dat hotelplannen de businesscase van gebiedsontwikkelingen juist rond hebben weten te maken.

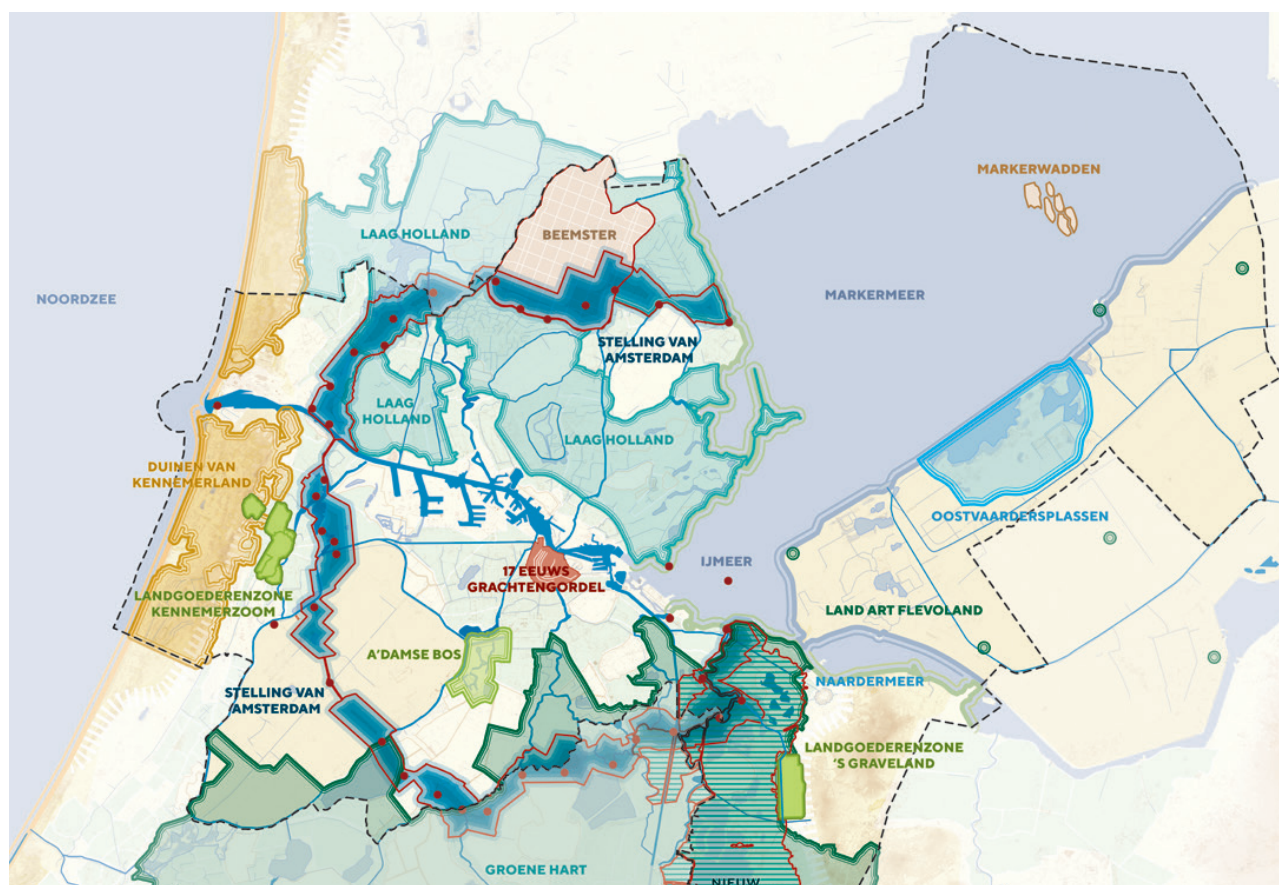
Tekort aan voldoende personeel

Er is een structureel tekort aan praktisch geschoold personeel in de MRA, ook voor de sector toerisme, horeca en recreatie. Veel bedrijven in de toeristisch-recreatieve kunnen simpelweg niet voldoende personeel vinden op de huidige arbeidsmarkt. De verwachting is dat deze tekorten de komende jaren verder toenemen en de beschikbare capaciteit en diensten van toeristisch-recreatieve bedrijven en vervoersdiensten afremt.

17e eeuwse grachtengordel van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Nationaal erkend zijn het Groene Hart, de duinen van Kennemerland en de Oostvaardersplassen. En regionale pronkstukken in de collectie zijn Laag-Holland, de Landgoederenzone 's Graveland en Land Art Flevoland.

MRA als waardevolle collectie

Interessant is om de MRA te beschouwen vanuit het perspectief van cultuurhistorie en aantrekkingskracht op bezoekers. De verschillende deelgebieden van de MRA kunnen we metaforisch beschouwen als een waardevolle collectie ([Kansenkaart Landschap MRA](#)). De landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten vormen een grote intrinsieke waarde op zichzelf, die niet in geld zijn uit te drukken is. Van deze 'collectie' is in de MRA een aantal topstukken internationaal erkend: UNESCO gebieden zijn de Stelling van Amsterdam, De Beemster en de

Bron: Kansenkaart Landschap MRA, BoschSlabbers-Feddes/Olthof-MUST, 2020

MRA themagebieden met onderscheidende kenmerken

De MRA-gemeenten hebben eerder binnen het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien 2021-2024 (Themaboeken, 2021) nagedacht

over verhaallijnen, die kenmerkend zijn voor de toeristisch-recreatieve identiteit van deelgebieden. Deze zogenoemde themagebieden zijn onderscheidend voor internationaal bezoek en schetsen zich als volgt:

Old Holland

Unieke kenmerken van het gebied:

- Landelijke lintdorpjes met bijzondere houtbouw in groene en pastelkleuren.
- Bekende Zuiderzeestadjes met havens gevuld met botters en de bruine vloot.
- Stad en platteland die door de nabije ligging al fietsend, wandelend en varend gecombineerd kunnen worden.
- Geometrisch Hollands landschap van veenweide, akkers, trilveen en sloten.
- Mijlpalen van de Nederlandse industrialisatie en industrieel erfgoed.
- Het Hembrugterrein in Zaanstad als creatieve hotspot met lokale ondernemers, musea en restaurants
- Smaken, makers en lokale streekproducten met wereld-bekende namen.

Amsterdam Beach

Unieke kenmerken van het gebied:

- Brede stranden en uitgestrekte duingebieden.
- Groen bosrijk gebied Spaarnwoude.
- Groot aanbod en variatie aan strandpaviljoens en terrassen.
- Vele mogelijkheden tot watersport en overige sportieve activiteiten.
- Culturele activiteiten en events (festivals) in authentieke omgeving.
- Lange maritieme geschiedenis (ontstaan visserij, haven, onderdeel Stelling van Amsterdam).
- Goed bereikbaar en dicht bij Amsterdam gelegen.

Authentic Haarlem

Unieke kenmerken van het gebied:

- Historische binnenstad met de grandeur van kleine en grote monumenten.
- Aanwezigheid van grote en bijzondere culturele instellingen.
- Unieke, kleinschalige ateliers, conceptstores, vintage winkels en boetieks in het oude centrum.
- Grote variatie kwalitatief hoogwaardige restaurants en eetgelegenheden.
- Spaarne en de vele buitenplaatsen
- Landschapsarchitectuur van de 19e eeuw.
- Centrale ligging ten opzichte van Amsterdam Beach, het strand, de duinen, de natuurparken, Schiphol en Amsterdam.

Amsterdam Flowers

Unieke kenmerken van het gebied:

- Jaarrond aanbod aan kleurrijke (virtuele) bloemen, bloembollenvelden en sierteelt.
- Variëteit binnen het landschap: van polder tot bloembollenvelden, weidse landschappen, bossen en recreatieplassen.
- Uniek polderlandschap met dijken, dijkdorpen, de Ringvaart en historische gemalen.
- Attracties met grote internationale trekkracht vanuit het thema bloemen en planten (in de nabije omgeving).
- Goed bereikbaar en dicht bij Amsterdam gelegen.
- Vele wandel-, fiets- en vaarroutes.

Castles & Gardens

Unieke kenmerken van het gebied:

- Historische forten, kastelen en tuinen (UNESCO Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie).
- Goed bewaarde vestingsteden Muiden, Naarden en Weesp.
- 17e-eeuwse buitenplaatsen.
- Amstel en Vecht als vaar- en verbindingroutes in het gebied.
- Natuurlijke omgeving, bos, heide, meren en polders.
- 19e en 20e-eeuwse kunst, cultuur en architectuur.

New Land

Unieke kenmerken van het gebied:

- De jongste provincie van Nederland (sinds 1986).
- Man-made landschap, 4 meter onder zeeniveau, waar voor en met de natuur wordt gebouwd.
- Natuurgebieden met een hoge biodiversiteit (o.a. vogels, vissen, herten en paarden).
- Architectonisch openluchtmuseum voor moderne en experimentele bouwstijlen.
- Verrassende land art op de meest unieke plekken in het landschap.
- Proeftuin voor de 'Stadswijken van de Toekomst' (Floriade Legacy).

Verschillen in functioneren deelgebieden

Voor de bulk van de internationale verblijfsgasten geldt dat Amsterdam de belangrijkste reden is om Nederland en de MRA te bezoeken (zie paragraaf structuurkenmerken verblijfsbezoek MRA). De stad heeft zich de afgelopen 30 jaar als een belangrijke Europese citybreak-bestemming ontwikkeld in een illustere rij Europese A-merken als Londen, Parijs, Berlijn, Barcelona, Madrid, Praag, Rome, Florence, Venetië en Boedapest. Amsterdam onderscheidt zich internationaal gezien door zijn compacte schaal en menselijke maat. Daarnaast is ook de kust een belangrijke bestemming, vooral voor (Duitse) gasten, die op strandvakantie gaan en relatief vaak weer terugkomen naar de MRA.

Met de verwachte toename van het aantal bezoekers wordt duidelijk dat er verschillen zijn in de ontwikkeling van toerisme in de MRA en in de manier waarop dit uitwerkt. De positie van Amsterdam voor het stellen van grenzen aan het aantal overnachtingen en hiermee sturen op volumes is uniek in Nederland. Diverse andere MRA-gemeenten kiezen voor het faciliteren van kwalitatieve ontwikkeling van toerisme. Ook de regio kent drukke plekken, maar niet op de schaal van Amsterdam. Evengoed is er met een toenemend aantal inwoners en bezoekers aanleiding om te zoeken naar een goede balans tussen vitaliteit en leefbaarheid in de regio. Zo geven beheerders van natuurgebieden aan dat er sprake is van recreatiedruk, vooral door toename van het aantal inwoners. Qua verblijfsbezoek heeft Haarlemmermeer inmiddels een hotelstop voor grootschalige hotels en in Haarlem geldt een voorlopige hotelaanvraagpauze. Verschillende gemeenten hebben al gekozen voor beperking van het aantal nachten van particuliere verhuur en aansluiting op het landelijke registratiesysteem (incl. nachtenteller). In de regio zijn ook bestemmingen die toenemende drukte verwachten door dagbezoek waarbij de insteek is vooral in te zetten op kwaliteitsverbetering of spreiding in tijd en ruimte. De hotspots Marken, Zaanse Schans en Volendam hebben te maken met internationale dagbezoekers in groepsverband (touroperators). Zandvoort kent als badplaats vooral pieken in bezoek op hoogzomerse dagen door inwoners uit de MRA. Dat geldt in mindere mate ook voor andere waterrijke locaties.

Structuurkenmerken verblijfsbezoek MRA

Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam heeft recent gepubliceerd over aanbod- en vraagkenmerken van verblijfsbezoek in de MRA.

91% van aanbod kamers bevindt zich in hotels

Het totale logiesaanbod in de MRA bestaat medio 2022 voor 75% uit hotels, 11% uit accommodaties zoals B&B, pensions, boerenkamers (met minstens 5 slaappleatsen), 10% uit appartementenhotels en 4% uit hostels. Van alle kamers bevindt 91% zich in hotels, 5% in appartementenhotels, 3% in hostels en 1% in overige logies. In absolute zin is de kamer capaciteit in de hotels het meest toegenomen (van 42.700 in 2017 naar 53.400 in 2022).

De meeste logiesaccommodaties bevinden zich - behalve in Amsterdam - in de gemeente Haarlemmermeer. Andere gemeenten met meer dan 10 hotels en 1.000 bedden zijn Amstelveen, Haarlem, Almere, Zandvoort, Zaanstad en Velsen.

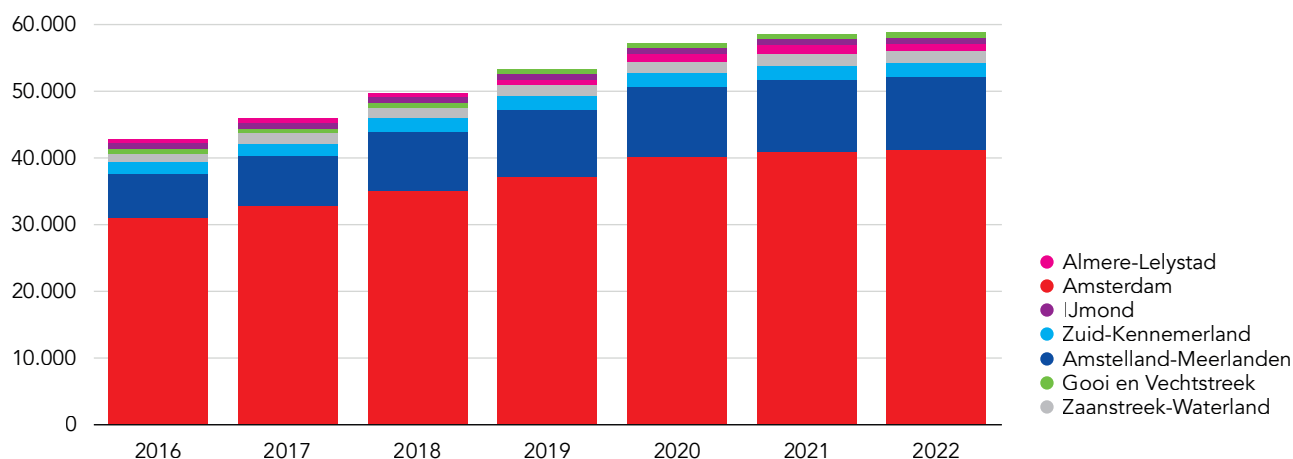
88% van beschikbare bedden is in Amsterdam en Amstel Meerlanden

De deelregio's met de grootste logiescapaciteit zijn Amsterdam (90.900 bedden) en Amstel Meerlanden (23.900 bedden), respectievelijk 70% en 18% van de bedden in de MRA. De deelregio's IJmond (1.770 bedden) en Gooi en Vechtstreek (1.650 bedden) tellen medio 2022 het minst aantal logiesaccommodaties.

Relatief gezien vond de grootste groei de afgelopen vijf jaar plaats in de regio Almere Lelystad. In de periode 2017-2021 is het aanbod in deze deelregio verdubbeld. Dit kwam vooral door een toename van logiesaccommodaties in de gemeente Almere. Sinds medio 2021 is de bedden capaciteit in deze deelregio iets afgenomen (-10%). Ook de regio Amstel Meerlanden kende een relatief sterke groei (55%) in de afgelopen vijf jaar. Onder deze regio valt de hotel capaciteit in en rondom Schiphol Airport in de gemeente Haarlemmermeer.

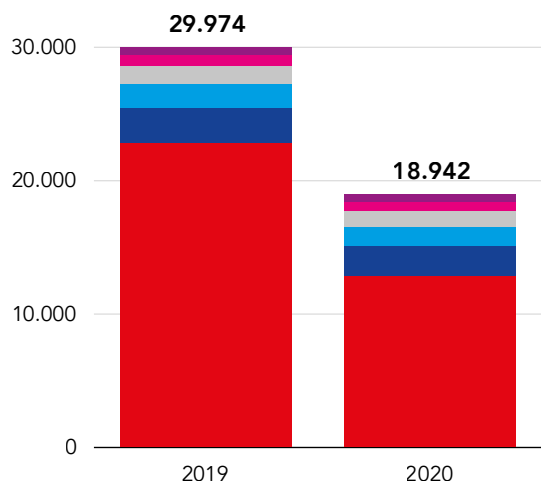
Kamers en bedden in hotels en vergelijkbare accommodaties naar deelregio MRA

Kamers

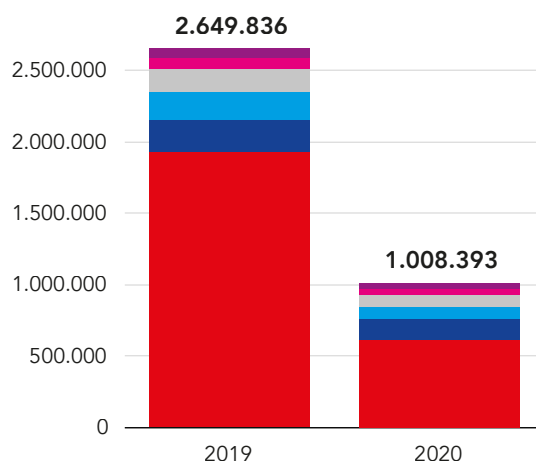

Aanbod actieve accommodaties en gereserveerde nachten op Airbnb en andere platforms naar deelregio

aanbod actieve accommodaties

gereserveerde nachten

Bron: gemeente Amsterdam, Onderzoek en Statistiek, 2023

In Amsterdam 33% meer kamers tussen 2016 en 2022

Amsterdam is verantwoordelijk voor de grootste absolute capaciteitsgroei in aantal kamers. Tussen 2016 en 2022 steeg het aantal kamers in Amsterdam van 30.770 naar 40.961, een capaciteitsgroei van 33%. De reden hiervoor is dat in Amsterdam relatief veel grote hotels zijn geopend in deze periode.

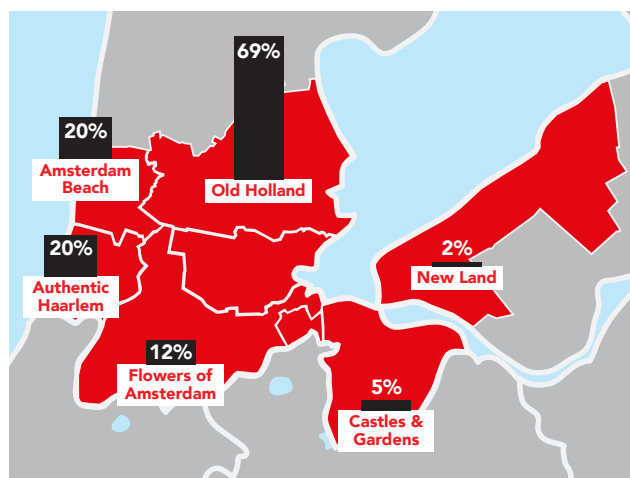
Particuliere verhuur 37.200 kamers/woningen en 2,6 miljoen gereserveerde nachten

In de MRA (exclusief Almere, Lelystad en Uitgeest) werden in 2019 ruim 37.200 kamers en woningen aangeboden via Airbnb en Vrbo. Van deze kamers en woningen werden er bijna 30.000 één nacht of langer verhuurd (de zogenaamde actieve listings), met in totaal 2,6 miljoen gereserveerde nachten. Het grootste aanbod van kamers en woningen via Airbnb (en andere platforms) bevindt zich in Amsterdam, gevolgd door Haarlem, Haarlemmermeer en Zandvoort.

Kenmerken van combinatiebezoek internationale gasten

Amsterdam & partners heeft goed zicht op het profiel van de huidige verblijfsbezoeker in Amsterdam en die dit combineert met een bezoek aan een of meerdere andere plekken in de MRA-regio (Amsterdam Bezoeken, Holland Zien 2021-2024). Over de MRA-bezoeker die de MRA aandoet zonder Amsterdam te bezoeken ontbreekt informatie, hoewel er kerncijfers beschikbaar zijn naar deelgebied.

Combinatiebezoek met Amsterdam

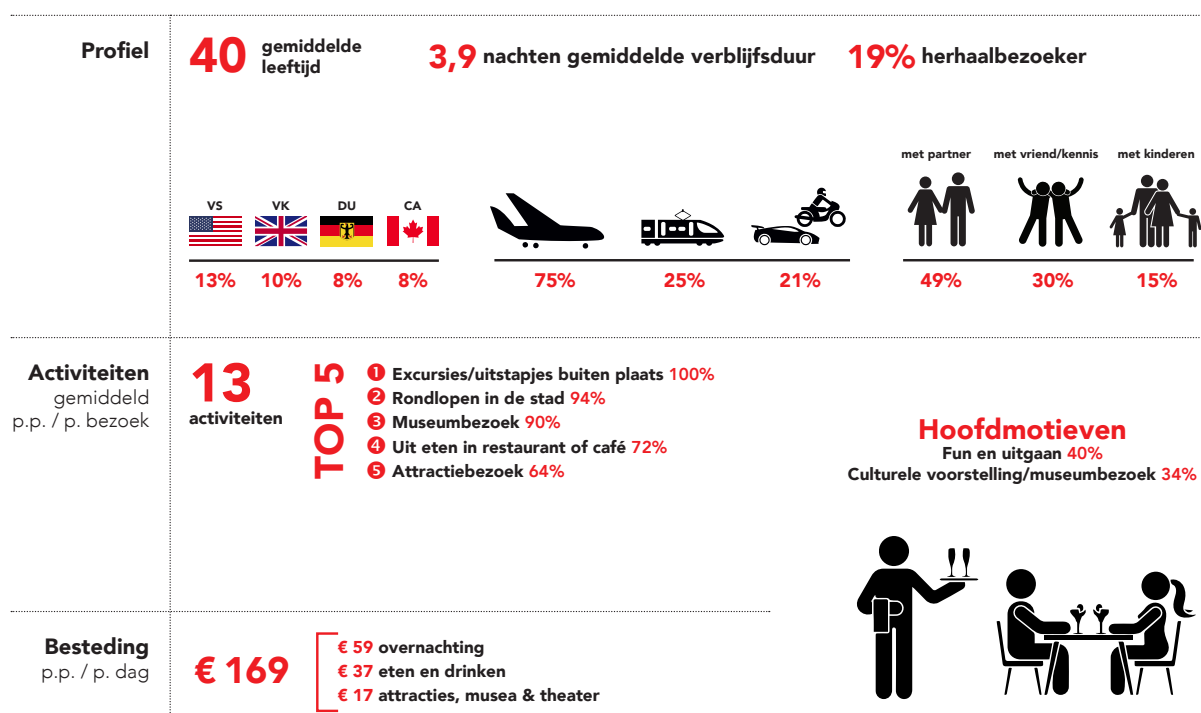
Bron: Amsterdam & partners, Themaboeken MRA 2021 en Kerncijfers 2022, 2023

De internationale bezoekers die naast Amsterdam ook de Metropoolregio bezoeken, verblijven bijna anderhalve nacht langer in Amsterdam dan de internationale bezoekers die alleen Amsterdam bezoeken (5 ten opzichte van 3,6 nachten). 61% van de internationale verblijfsbezoekers in Amsterdam en regio komt uit een van de zeven kernmarkten Groot-Brittannië (16%), Duitsland (12%), VS (11%), Frankrijk (8%), Italië (7%), Spanje (4%) en België (4%). Het aandeel Amerikanen, Spanjaarden en Aziaten dat de metropool wel bezoekt, is wel hoger dan het aandeel dat de regio niet bezoekt. Bij de bezoekers uit Groot-Brittannië en Frankrijk is dat juist andersom.

Verder valt op dat een groot deel van de bezoekers (45%) pas op de dag zelf of een dag van tevoren besluit om een plaats in de regio te bezoeken, een moment waarop ze hoogstwaarschijnlijk al in Amsterdam zijn ([Amsterdam Bezoeken Holland Zien 2021-2024](#)). Tegelijkertijd vindt er duidelijk wel van tevoren oriëntatie plaats, Net als tijdens de voorbereiding op een bezoek aan Amsterdam zien we dat ook voor een bezoek aan de metropool steeds meer mensen gebruikmaken van online bronnen en persoonlijk advies van vrienden, via websites met 'user generated content' en social media.

De verblijfsbezoekers die in Amsterdam overnachten en de regio bezoeken, spreiden zich als volgt over de MRA:

Kerncijfers internationale verblijfsbezoeker MRA overnachtend in Amsterdam

Zo'n 44% combineert Amsterdam met Old Holland, waarvan de hotspots Zaanse Schans, Marken en Volendam deel uitmaken. Voor de hotspots geldt dat het bulk van het bezoek wordt gestuurd door touroperators. Flowers of Amsterdam trekt 24% van de bezoekers die Amsterdam combineren met een andere plek in MRA. Zo'n 19% van de verblijfs-toeristen combineert de hoofdstad met Authentic Haarlem en 9% met Amsterdam Beach. De thema-gebieden Castles & Gardens en New Land weten respectievelijk 12% en 5% van het combinatie-bezoek te binden. De infographic geeft een goed beeld van het profiel van de gemiddelde MRA-verblijfsbezoeker die de regio aandoet.

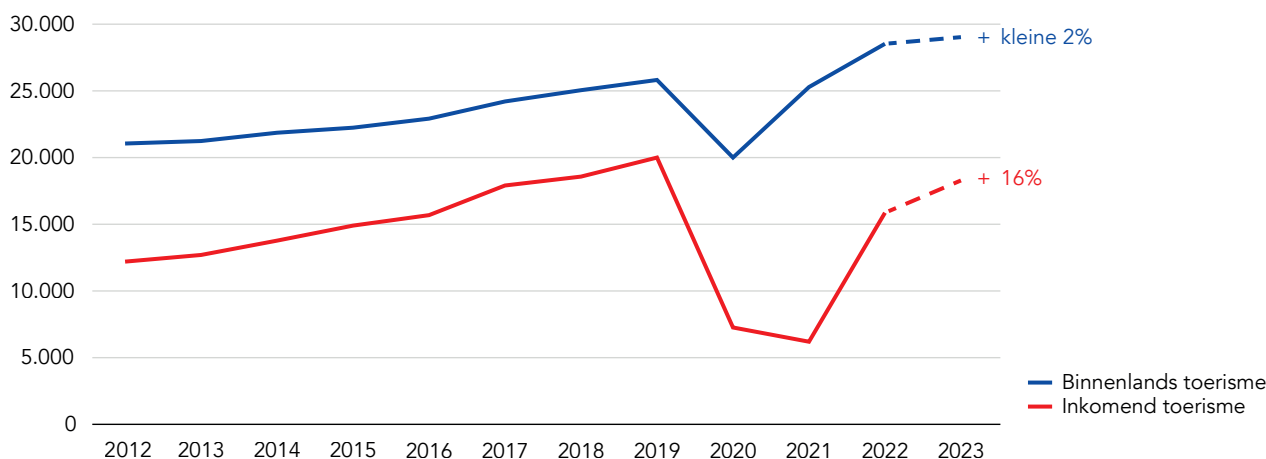
De bezoekers maken tijdens hun verblijf gemiddeld anderhalve excursie naar de metropool (circa vier uur per excursie). Omdat het overgrote deel met het vliegtuig (75%) of met de trein (25%) naar Nederland komt, zijn de bezoekers vaak afhankelijk van het openbaar vervoer. Zo gaat 57% van de bezoekers met trein of bus vanuit Amsterdam de metropool in. Daarnaast kiest bijna een kwart (24%) voor een georganiseerde excursie met een touring-car. Over de bezoekers die niet in Amsterdam, maar wel in de MRA verblijven is duidelijk dat deze internationale verblijfs-toeristen een ander profiel kennen.

Groei vraag verblijfs-toerisme nederland houdt aan

De wereld toerisme organisatie UNWTO schat in dat het aantal internationale aankomsten wereldwijd in 2022 op ruim 60% van het pre-pandemische niveau is uitgekomen (NBTC). Europa heeft het in de wereld bovengemiddeld goed gedaan; de internationale toeristische aankomsten in Europa zijn volgens UNWTO in 2022 toegenomen tot circa 80% van het niveau van 2019. De European Travel Commission (ETC) gaat voor Europa uit van 9 á 10% groei in 2023 in de internationale aankomsten binnen Europa vergeleken met 2022. Vanuit dit Europese perspectief bekeken is de verwachting voor Nederland voor 2023 dat het verdere herstel van het inkomend toerisme bovengemiddeld is. Nederland zal namelijk in 2023 naar schatting circa 18,5 miljoen buitenlandse verblijfs-gasten ontvangen (CBS/NBTC). De binnenlandse markt komt in 2023 naar verwachting uit op ruim 29,1 miljoen aankomsten in de diverse logiesaccommodaties in eigen land. Aangezien het binnenlands verblijfs-toerisme in 2021 al terug was op het niveau van 2019, groeit dit type verblijfs-toerisme hiermee verder (tot 113% van het 2019-niveau).

De prognose voor 2030 is ondanks de coronacrisis voor Nederland ongekend positief. NBTC geeft aan, ondersteund door de visie van internationale experts, dat alle tekenen in het herstel erop blijven wijzen dat het inkomend toerisme nog zeer sterk zal groeien.

Ontwikkeling aankomsten gasten verblijfsbezoek Nederland 2012-2022 en prognose 2023

Bron: NBTC/CBS, Ontwikkeling aankomsten gasten verblijfsbezoek Nederland 2012-2022 en prognose 2023, 2023

Vraag verblijfsbezoek aan MRA blijft groeien

Voor de MRA is in 2022 een globale prognose gemaakt van de vraagontwikkeling van het verblijfsbezoek (Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA) tot 2030. Hierin wordt tot 2030 voor het aantal overnachtingen een voortschrijdende toename verwacht, zowel in Amsterdam als in het overige deel van de MRA. In deze prognose is nog geen rekening gehouden met het effect van interventies van beleid en handhaving en deze laten zich ook niet altijd goed voorspellen.

Het dashboard MRA publiceert jaarlijks actuele cijfers van de ontwikkeling van overnachtingen en aantal bezoekers om een vinger aan de pols te houden bij de daadwerkelijk gerealiseerde volumes op gemeenteniveau. De inzet van de gemeente Amsterdam is om met een pakket van maatregelen in samenwerking met ondernemers en organisaties de toenemende vraag in overnachtingen in de eigen gemeente te dempen. We verwachten dat voorliggende strategie aan dit doel een bijdrage kan leveren.

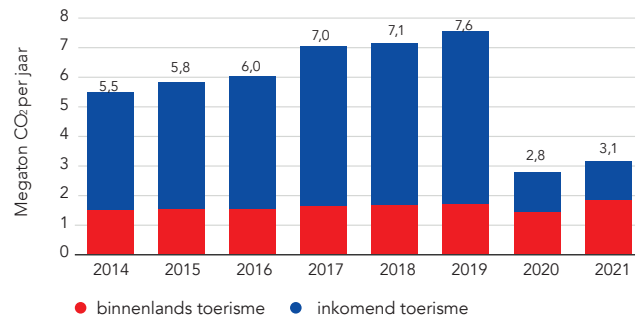
Vervoerssector levert Grootste Bijdrage CO₂-Uitstoot

In het licht van verduurzaming is het relevant om te bezien waar de meeste negatieve effecten van bezoek voorkomen voor wat CO₂-uitstoot betreft. De afgelopen jaren steeg de CO₂-uitstoot van verblijfstoerisme op landelijke schaal van 5,5 megaton in 2014 naar 7,6 megaton in 2019 (+38% in 5 jaar tijd). Voor de MRA-regio ontbreken specifieke cijfers, maar op landelijke schaal is de toerismesector verantwoordelijk voor ca. 5% van de totale Nederlandse uitstoot. De World Tourism Organization (UNWTO) verwacht dat als we niets doen, de aan toerisme gerelateerde emissies tot 2030 nog eens zullen toenemen met 25% (NBTC).

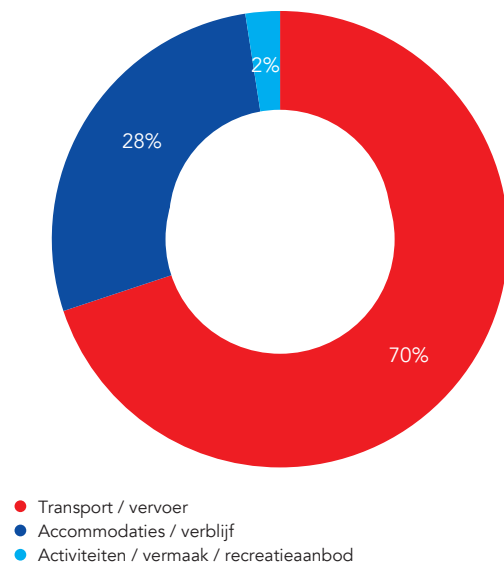
Interessant is om in te zoomen op de bijdrage van de deelsectoren vervoer, verblijf en vermaak voor de CO₂-uitstoot binnen de toerismeketen.

Transport/vervoer blijkt met 70% verreweg de grootste bijdrage te leveren aan de CO₂-uitstoot. Binnen deze bijdrage heeft het vliegverkeer een aanzienlijk aandeel. In het licht van verduurzaming van verblijfsbezoek is het zodoende voor onze MRA-samenwerking van belang om een actieve rol te gaan spelen in verduurzaming van vrijetijds mobiliteit.

CO₂-uitstoot en verblijfstoerisme Nederland 2014-2021

CO₂-uitstoot verblijfstoerisme 2019 naar subsector

Bron: NBTC, Koersdocument klimaatneutraal toerisme, 2022

2 Strategie toekomstbestendig toerisme

Belangrijkste uitkomsten uit analyse

De analyse maakt de volgende zaken duidelijk:

- Het verblijfsbezoek aan Nederland en de MRA blijft de komende jaren toenemen. Deze voortschrijdende groei zal de komende jaren wereldwijd doorzetten en het beïnvloeden van dit reisgedrag blijft een uitdaging.
- Binnen de MRA vindt de komende jaren op andere fronten ook groei plaats. Zo worden er tot 2040 naar verwachting 266.000 nieuwe inwoners verwacht en groeit het aantal banen tot 2050 met 270.000. De druk op recreatie- en natuurvoorzieningen in de MRA is reeds sterk en door de inwonersgroei wordt rekening gehouden met 35% meer recreatiedruk in 2040 in vergelijking met 2019. De toename van economische bedrijvigheid leidt tot een verdere ruimtebehoefte en druk op het pendelverkeer van auto's en openbaar vervoer binnen, van en naar de MRA. Ontwikkeling van vrijetijdsvoorzieningen zal vanwege de schaars uitgeefbare grond vaker onderdeel uitmaken van multifunctionele gebiedsontwikkeling en versterking van de kernen in de MRA. Door aanhoudende personeelstekorten is de verwachting dat de beschikbare capaciteit en diensten van toeristisch-recreatieve bedrijven hiermee een rem krijgt.
- De MRA vertegenwoordigt landschappelijk en cultuurhistorisch gezien een hoge waarde, die niet in geld is uit te drukken en veiliggesteld moet worden voor de generaties na ons. De beoogde toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de MRA dient deze waardevolle collectie te koesteren en te versterken.
- Binnen de MRA zijn voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen zes thematische deelgebieden geduid met eigen kenmerken en identiteitselementen. Deze themagebieden bieden goede aanknopingspunten om uit te bouwen, omdat ze onderscheidend en aanvullend zijn. Ze zijn bovendien bepaald vanuit de beleving van bezoekers.
- De MRA functioneert niet als een samenhangend geheel: het is duidelijk te zien dat er verschillen zijn in de ontwikkeling van toerisme in de MRA en in de manier waarop dit uitwerkt. De voorliggende strategie dient nadrukkelijk rekening te houden met de lokale structuurkenmerken en dynamiek. De meeste MRA-gemeenten kiezen voor een kwalitatieve ontwikkeling van toerisme. De positie van Amsterdam voor begrenzing van het aantal overnachtingen en hiermee sturing op volumes is uniek in Nederland. Tegelijkertijd zijn er de nodige kennishiaten en benutten diverse partijen niet altijd de beschikbare data en analysemogelijkheden.

- Duidelijk is dat de MRA een echte hotelregio is (91% van alle kamers bevindt zich in hotels) en hier dienen we zodoende aandacht voor te hebben. Ook de particuliere verhuur is een relevant thema, omdat hierop sturing is te organiseren.
- Recente cijfers van Amsterdam & partners laten zien dat de in de MRA ingezette spreidingsaanpak lijkt te werken. Van de verblijfsgasten, die een combinatie maken met de regio is namelijk bekend dat 44% Old Holland bezoekt, 24% Flowers of Amsterdam, 19% Haarlem, 12% Castles and Gardens, 9% Amsterdam Beach en 5% New Land. Voor alle themagebieden geldt een toename van het combinatiebezoek in vergelijking met vier jaar geleden. Een ander relevant kenmerk is dat cultuurbeleving voor liefst 34% van de internationale verblijfsbezoekers relevant is. Extra aandacht voor cultuur- en erfgoedbeleving is zodoende relevant.
- De analyse laat zien de internationale bezoekers vaak afhankelijk zijn van het openbaar vervoer als reismodus: zo gaat 57% van de verblijfsgasten met trein of bus vanuit Amsterdam de metropoolregio in. Daarnaast kiest bijna een kwart (24% voor een georganiseerde excursie per bus. Hier liggen sturingskansen voor de overheden. Ook vanuit duurzaamheidsperspectief laat de analyse zien dat transport/vervoer met indicatief 70% verreweg de grootste bijdrage levert aan de totale voetafdruk van verblijfstoerisme. Voor onze MRA-samenwerking is het zodoende effectief om een actievere rol te spelen in verduurzaming van vrijetijds mobiliteit.

Gedeelde ambitie

Op basis van de analyse, de gebiedstafels en interviews formuleren we de volgende ambitie voor de MRA.

Metropoolregio Amsterdam functioneert in 2030 als een **aantrekkelijke en bewuste toeristische bestemming** die zijn hoge kwaliteiten heeft weten behouden. Door samenwerking en afstemming op zaken waar we als overheden sturing kunnen geven, is een **sterkere grip op het toerisme** ontstaan. Hiermee zijn nieuwe instrumenten ontwikkeld om vraag en aanbod van publiek-strekkende voorzieningen richting te geven.

Dit heeft bijgedragen aan een **beter balans tussen vitaliteit en leefbaarheid** in de MRA. In 2030 gaan de **maatschappelijke en economische impact beter hand in hand**. In een goede samenwerking tussen partijen is brede welvaart toegepast voor de toeristische sector. Er is zodoende in 2030 sprake van een situatie van **toekomstbestendig toerisme**.

Met samenwerkingspartners is voor toerisme een ecosysteem ontwikkeld, waarin we vanuit beleid en marketing gericht aan de knoppen kunnen draaien. Er is geleerd van maatregelen die overlast beperken. Het regionale maatregelenpakket heeft zich op organische wijze ontwikkeld en er is sturing op de ontwikkeling van het verblijfsbezoek. **Het bezoek blijkt** qua interesse en profiel **beter te passen** bij de profielen van **de deelgebieden**. Aan de complexe uitdaging om een duurzame bezoekerseconomie te modelleren die werkelijk bijdraagt aan een aantrekkelijke MRA-regio in plaats van één die er afbreuk aan doet, is daadwerkelijk gestalte gegeven. In 2030 hebben alle MRA gemeenten een slag gemaakt in hun kwalitatieve en passende kwantitatieve doelstellingen en daarnaast heeft Amsterdam grote stappen gezet om de beoogde demping van verblijfsbezoek weten te bereiken.

Er zijn nieuwe aantrekkelijke vrijetijds- en culturele voorzieningen gerealiseerd om te voorzien in de behoeften van de inwoners, werkenden en bezoekers. **De vrijetijds- en culturele voorzieningen hebben de identiteiten** van steden, kernen en plekken in de MRA **versterkt**. Er is hiermee in 2030 vanuit de economie van (verblijfs-)bezoek een bijdrage geleverd aan de ambitie om te komen tot een aantrekkelijke, leefbare en meerkernige regio.

Meervoudige doelstelling

Om de gedeelde ambitie voor toekomstbestendig toerisme in de MRA in te kleuren, zien we de volgende meervoudige doelstelling:

- **Gerichte vraagsturing** voor de spreiding van waardevolle verblijfsbezoekers in de gehele MRA-regio, een kwalitatieve ontwikkeling van een passende vraag over de gehele MRA-regio buiten Amsterdam en waar mogelijk een bijdrage aan het dempen van het verblijfsbezoek in en naar Amsterdam.

- **Passende aanbodontwikkeling** van verblijfsaccommodaties voor de spreiding van grootschalige publiekstrekking met aandacht voor versterking van de historische en culturele kwaliteiten van kernen en plekken.
- **Verbetering** van de duurzame **bereikbaarheid** van de hotspots en de kernen binnen de MRA voor verblijfsbezoekers.
- Het **terugdringen** van de **CO₂-uitstoot** en het **verduurzamen van gedrag** van verblijfsbezoekers.
- Het **stimuleren van verduurzaming** in brede zin.

Richting geven aan waardevol bezoek

In de gerichte sturing van de vraag willen we focus aanbrengen op waardevol bezoek. Dit betekent overigens niet dat sommige bezoekers niet meer welkom zouden zijn: we hebben wel een voorkeur voor (zakelijke) verblijfsbezoekers die waarde toevoegen en het liefste ontvangen. Hier bedoelen we mee dat we als MRA vooral inzetten op verblijfsbezoekers die respect hebben voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van de plekken en naadloos opgaan in het alledaagse ritme van de bewoners. De MRA wil zich als regio nadrukkelijk richten op de bezoeker die direct van meerwaarde is voor de omgeving. De waardevolle bezoeker krijgt in de verschillende deelgebieden van de MRA een inkleuring, die het beste past bij het DNA en de identiteit ter plekke. Hiervoor kan leefstijlsegmentatie worden ingezet.

De waardevolle toerist is ook de bezoekersgroep die steeds vaker bereid blijkt een alternatief voor Amsterdam te leren kennen en graag op ontdekkingstocht gaat in de regio, mits hij/zij zich gemakkelijk kan verplaatsen. Dit betekent dat bereikbaarheid en bereikbaarheid van plekken (ook onderling) belangrijke aandachtspunten zijn. In de vraagsturing staat het verder uitwerken en uitdragen van een reëel en aansprekend beeld voor internationale bezoekers de komende jaren van de MRA centraal. Dit profiel sluit goed aan op de inzet om waardevolle bezoekers te krijgen die oog hebben voor historie, kunst en erfgoed of voor de combinatie van cultuur met andere faciliteiten (zoals winkelen, horeca en buitenrecreatie).

In het bepalen van waardevol bezoek dat oog heeft voor zijn/haar omgeving is het aandachtspunt 'regioversterkend' relevant (zie [Ontwikkelkader Verblifaccommodaties](#)). Doelgroepen kunnen

daadwerkelijk beter passen bij een plek, als er aandacht is voor lokale binding, bevorderen van spreiding van bezoek, samenwerking met de nabije omgeving (zoals medegebruik door wijkbewoners), sociale veiligheid of andere aspecten die positieve waarde toevoegen.

Strategische principes

De ambitie en doelstelling daadwerkelijk waarmaken vraagt om het maken van keuzes en hiermee het bepalen van een duidelijke koers. Hiervoor zijn strategische principes nodig: deze geven inhoudelijke richting aan gezamenlijke inspanningen met economische en positieve maatschappelijke waarde als resultaat. De strategische principes zijn vanwege het abstractieniveau bovendien nuttig in het geval er de komende jaren nieuwe ontwikkelingen voorkomen, die nog niet concreet zijn benoemd. We zien de volgende strategische principes als leidend voor de MRA-samenwerking:

Principe I:

afstemming in overnachtingscapaciteit en richting geven aan passend verblijfsaanbod

Principe II:

publiekstrekking leisure, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker in meerkernige regio

Principe III:

sturen op duurzame mobiliteit van verblijfsbezoek

Principe I: afstemming in overnachtingscapaciteit en richting geven aan passend verblijfsaanbod

Om de voortschrijdende groei in verblijfsbezoek in goede banen te leiden is het van belang om aanvullend op lokale inzet van gemeenten regionale inzet te plegen op overnachtingsbeleid en passend aanbod. Dit is aanbod dat zoveel mogelijk aansluit bij de identiteiten van de deelregio's en positieve waarde toevoegt aan de omgeving. Een belangrijk uitgangspunt is dat we én oog houden voor kwalitatieve groei van aanbod buiten Amsterdam

én waar mogelijk aandacht geven aan het kwantitatief terugdringen van het aantal overnachtingen in Amsterdam.

Afstemming aanbod hotels en andere verblijfsaccommodaties

Het overgrote deel van de toeristenovernachtingen in de MRA vindt plaats in hotels. Gezien de forse groeiverwachting van de vraag naar overnachtingen zijn afspraken op MRA-schaal over passende ontwikkelmogelijkheden van nieuwe hotelkamers van belang en is regionale afstemming van toegevoegde waarde. Eerder is het [Ontwikkelkader Verblijfsaccommodaties MRA](#) opgesteld als adviserend kader. Het onderzoek [Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA](#) wordt gesproken over een groei in het aantal overnachtingen in de MRA tot 2030 met 10 miljoen. Het gaat hier over de mogelijke verwachte vraag naar overnachtingen. Er is een monitor opgebouwd, die de verwachte groei van het verblijfsrecreatieve aanbod inzichtelijk maakt. Veel gemeenten in de regio willen inzetten op verblijfsbezoek, omdat deze gasten meer besteden, meer binding hebben met de bestemming en mogelijk minder verkeersbewegingen veroorzaken. Veel van de verblijfsbezoekers in de regio brengen ook een dagbezoek aan Amsterdam. Vanuit toeristisch minder ontwikkelde deelgebieden zal dat vermoedelijk vaker het geval zijn dan vanuit toeristisch ontwikkelde locaties.

We geven de komende jaren verder sturing aan ontwikkelingen in het aanbod in de MRA. Een stap daarin is het verder uitbreiden van de monitor door de ambities van gemeenten in de MRA te bepalen, zodat op gemeenteniveau een actueel overzicht ontstaat van toekomstige ontwikkelingen. We willen inzicht krijgen in de kwalitatieve (kenmerken plannen) en kwantitatieve ontwikkelingen (aantal kamers). Hierbij is meer inzicht nodig in regionale marktruimte en onbenutte capaciteiten van bestaand aanbod. We organiseren verdere afstemming met oog voor de verschillende belangen van de gemeenten. We willen hierbij waterbedeffecten voorkomen. Vooreerst is het gewenst om regionaal kennis te delen rondom de planningsvoorraad van nieuwe hotels en andere verblijfsaccommodaties. De monitor verblijfsaccommodaties biedt hiervoor een goede basis. Hierbij geldt als uitgangspunt de juiste verblijfsconcepten op de juiste plek te krijgen.

Nu het Ontwikkelkader Verblijfsaccommodaties MRA bijna vier jaar in werking is, willen we op basis van een gezamenlijke evaluatie bepalen in hoeverre de gewenste grip wordt gerealiseerd en/of er

aanvullende inzet wenselijk is. De opgave is om te komen tot een helder beeld van het overnachtingendossier, dat in gezamenlijkheid is opgesteld. Hierbij houden we rekening met lokale ambities.

Amsterdam: beteugelen van groei in verblijfsbezoek

Amsterdam neemt voor het thema verblijfs-toerisme een eigen positie binnen de MRA in. Een groep betrokken burgers, gesteund door 30.000 handtekeningen van bezorgde inwoners, deed een voorstel aan de raad voor het terugdringen van toerisme in Amsterdam. De raad heeft op basis hiervan een voor Nederland unieke verordening aangenomen. Deze verordening geeft aan dat het college binnen zes maanden met extra maatregelen dient te komen, wanneer het verwachte aantal toeristenovernachtingen boven de in de verordening vastgestelde signaalwaarde van 18 miljoen dreigt uit te komen. De verordening werkt met een bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen. Overschrijding van deze bandbreedte is inmiddels realiteit geworden.

Eind 2022 heeft het college een nieuw pakket aan maatregelen aangekondigd om het aantal overnachtingen actief af te remmen en te sturen op het temperen van het aantal overnachtingen. In samenwerking met partijen is de inzet het aantal overnachtingsplekken in hotels en andere verblijfsaccommodaties verder te reguleren en waar mogelijk te verminderen (Nota Toeristenovernachtingen). Hiermee heeft Amsterdam als enige gemeente van de 30 MRA-gemeenten een kwantitatieve doelstelling om verblijfsbezoek terug te dringen.

Kennisuitwisseling vakantieverhuur-beleid op MRA-schaal

Voor toeristische verhuur van woningen, zoals particuliere vakantieverhuur en B&B-verhuur, is sinds twee jaar beleidsinstrumentarium verankerd in landelijke wetgeving. Hierdoor bestaat er voor het eerst een directe knop om aan te draaien en gericht vakantieverhuur binnen gemeenten te reguleren.

De mogelijkheden voor registratieplicht, meldplicht en vergunningenplicht dienen gemeenten zelf in te voeren. Hier is afstemming nodig met het woonbeleid. Zaanstad, Haarlem, Zandvoort, Landsmeer en Amsterdam zijn gemeenten die vakantieverhuur-beleid voeren en ervaring hebben opgedaan met toepassing van de beleidsmogelijkheden.

In Amsterdam heeft dit geleid tot een sterke daling van het aantal actieve aanbieders en overnachtingen. We willen kennisuitwisseling organiseren en faciliteren. We willen gemeenten faciliteren om bewuster om te gaan met vakantieverhuur, onttrekking van woningen tegen te gaan en dit thema beter te benutten in de eigen gemeente, indien hiervoor draagvlak is binnen de raad. Voor sommige MRA-gemeenten is dit thema minder relevant, omdat er nauwelijks aanbod is van particuliere verhuurders.

Verduurzaming van het aanbod

Het vraagstuk van duurzaam verblijfsbezoek is voor alle MRA-gemeenten complex: de opgave raakt aan vele andere aspecten, die nauw met elkaar verweven zijn. Inzetten op klimaatneutraal toerisme kan dan ook niet zonder oog te hebben voor ecologische elementen als biodiversiteit, duurzaam bouwen en circulariteit. We willen in onze regionale samenwerking met een eigen actielijn bijdragen aan verduurzaming van het verblijfsaanbod. Vanuit onze kennis en beleidservaring op het vlak van beleving gaan we de komende jaren actief inzetten op regionalisering van goede praktijkprojecten op het vlak van duurzaamheid en sociale duurzaamheid. Hier is de inzet vooral gericht op kennisuitwisseling en het opschalen van pilots. We betrekken hierbij de toepassingsmogelijkheden van landelijke wetten op het vlak van verduurzaming voor het toeristisch domein.

Principe II: publiekstrekkingen leisure, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker in meerkernige regio

We willen nieuw aanbod gericht op vermaaksfuncties met beperkte toegevoegde waarde voor de omgeving waar mogelijk voorkomen (denk aan plat vermaak van vrijgezellenfeesten met negatieve effecten op de leefomgeving) en meer aandacht geven aan nieuwe voorzieningen die goed passen bij de identiteit van de betreffende gemeente of deelregio (zie themaboeken). Dit vraagt om beter grip te krijgen op het sturen van de juiste publiekstrekkingen op de juiste plek. We richten ons hier op bovenregionale publiekstrekkingen die (gedeeltelijk) interessant zijn voor verblijfsgasten. Het gaat dan om commerciële vrijetijdsvoorzieningen met een aanzienlijke publieksaantrekkende werking (leisure). Daarnaast is het zaak om beter de bezoekersstromen in kaart te brengen, zodat duidelijk wordt welke bezoekers waar vandaan welke

attractiepunten/vrijetijdsvoorzieningen bezoeken. Aanvullend op het beïnvloeden van leisurevoorzieningen willen we culturele voorziening beter benutten in identiteitsontwikkeling van locaties. We hebben deze hoofdpunten uitgewerkt in de volgende inhoudelijke noties.

Verblijfsbezoekers benutten voor aantrekkelijke meerkernige regio

In lijn met de bredere MRA-strategie (Verstedelijkingsstrategie) willen we verblijfsbezoek ten dienste maken van de gewenste ruimtelijke meerkernige regio. Plekken kunnen meer dan nu levendige en gevarieerde kernen worden. Waar mogelijk proberen we de locatiekeuze van nieuwe initiatieven te beïnvloeden. Op die manier kunnen we op de langere termijn het nieuwe aanbod beter in de gehele MRA-regio inbedden. Hiermee positioneren we de MRA op termijn duidelijker en scherper nationaal en internationaal.

Afstemmen locatiebeleid grootschalige leisure

We stellen een regionaal ontwikkelkader op voor grote commerciële publiekstrekkingen (leisure) waarbij we uitgaan van aanvullende deelidentiteiten binnen de verschillende deelregio's. Binnen de MRA verkennen we de ambities per deelregio om grote nieuwe leisurefuncties toe te voegen en maken we afspraken over gewenste doelen en manier van afstemming. Hierbij worden de deelidentiteiten uit de themaboeken, zoals vastgesteld binnen Amsterdam Bezoeken Holland Zien, als uitgangspunt benut. Het sluit goed aan op de bestuurlijke opdracht van Amsterdam om tot een gemeentelijk leisurekader te komen en we maken hiervoor gezamenlijk een regionale aanvulling.

Meer regie voeren op leisure vanuit ambtelijke inzet

Er is op dit moment beperkte proactieve inzet vanuit de overheden om aan de voorkant te sturen op vestiging van nieuwe bovenregionale leisureontwikkelingen op plekken die we zelf als voorkeurslocatie zien. We stellen voor om de capaciteit te vergroten en meer gericht advies te geven voor de nieuwvestiging van passende leisurevoorzieningen elders in de MRA dan in Amsterdam. Op basis van het eerder genoemde regionaal leisurekader wisselen we kennis uit en geven we advies. In de ambtelijke inzet is duurzaamheid eveneens een belangrijk aandachtspunt.

Kunst, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker

Voor nieuwe culturele- en erfgoedvoorzieningen met een bovenregionale publieksaantrekkende

werking moet Amsterdam ontwikkelruimte kunnen blijven faciliteren. Deze gemeente heeft immers een nationale en internationale functie voor cultuur- en erfgoedfuncties en dit zal in de toekomst zo blijven. We willen de onderlinge samenwerking in MRA-verband verder uitbouwen. Uit eerder gehouden gebiedstafels bleek breed draagvlak om kunst, cultuur en erfgoed actief op te pakken om het DNA van een bepaalde plek te laten weerspiegelen en de identiteit van locaties te versterken en hiermee de aantrekkingskracht te vergroten. We willen bij nieuwe ontwikkelingen zodoende koersen op meer diversiteit in het cultureel aanbod. Nieuwe culturele voorzieningen kunnen binnen de MRA aanvullend op elkaar functioneren en de onderscheidende couleur locale van de verschillende MRA-gemeenten benadrukken. Hiermee dragen culturele voorzieningen bij aan aantrekkelijke identiteiten van gebieden en locaties. We zoeken hierbij ook naar wederzijdse verbindingen tussen culturele voorzieningen en locaties.

Vergroten bekendheid van cultureel aanbod

Het culturele aanbod moet breed bekend zijn, zowel voor bewoners als voor bezoekers. Dit sluit goed aan bij het [MRA Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme](#) waarin we willen inzetten op kwaliteitstoerisme. In zijn gemeentelijke Visie Bezoekerseconomie bevestigt Amsterdam nauwer samen te willen werken om zo het al bestaande onderscheidende aanbod in cultuur en erfgoed in de Metropoolregio Amsterdam beter onder de aandacht te brengen bij onze bezoekers. Vanwege de hoofdstadfunctie en grote aantrekkingskracht zijn veel (inter-)nationale culturele iconen gevestigd in Amsterdam en dat zal in de toekomst zo blijven. Amsterdam fungeert voor verblijfsbezoekers onder andere als toegangspoort naar de regio. Daarnaast is in de MRA-gemeenten en regio's om Amsterdam heen een uniek cultureel aanbod dat we beter willen ontsluiten voor onze bezoekers. We kunnen de UNESCO werelderfgoederen Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie, Beemster en grachtengrondel van Amsterdam beter benutten om regionaal betere verbindingen te maken en bezoek te verleiden de regio te bezoeken.

Aandacht voor sociale toegankelijkheid van kunst, cultuur en erfgoed

De impact van kunst, cultuur en erfgoed wordt voor een groot deel bepaald door de toegankelijkheid ervan. Hierbij gaat het behalve om fysieke ook om sociale toegankelijkheid: niet alleen 'hoe kom ik er', maar ook 'is het voor mij'? We moeten ervoor zorgen dat er bij de ruimtelijke ontwikkelingen in

de MRA steeds aandacht is voor beide elementen. Dat wil zeggen: kansen benutten om aanbod beter bereikbaar te maken via duurzaam en openbaar vervoer (fiets, bus, trein) en ervoor zorgen dat we drempels wegnemen voor groepen inwoners die nog onvoldoende toegang ervaren tot het aanbod.

Versterken interdisciplinaire samenwerking economie en cultuur

Samenwerking op de programma's levert synergie en een sterkere binding binnen de MRA op. We stimuleren de interdisciplinaire samenwerking door uitwisseling van kennis en door gezamenlijke instrumenten te gebruiken en/of te ontwikkelen. Hiermee wordt het cultuurprogramma sterker met het economieprogramma verweven en andersom, wat leidt tot wederzijdse versterking in de uitvoering.

Principe III: sturen op duurzaamheid in mobiliteit van verblijfsbezoekers

Er is een actieve sturing nodig op de mobiliteit van verblijfsbezoekers op MRA-schaal. Veel van de verblijfstoeeristen aan de MRA zullen namelijk in de toekomst sowieso Amsterdam willen bezoeken. Het aantal verplaatsingen tussen Amsterdam en andere plekken in de regio zal naar verwachting sterk blijven toenemen. De MRA kan een actieve bijdrage leveren aan het stimuleren van duurzame mobiliteitsvormen voor verblijfsbezoek. Zoals het analysehoofdstuk laat zien, is mobiliteit (vervoer) in Nederland verantwoordelijk voor 70% van alle CO₂-uitstoot en we gaan ervan uit dat dit MRA ten minste op hetzelfde niveau zal liggen (hoewel hierover cijfers ontbreken). Samenwerking op dit punt draagt direct bij aan gewenste reductie van de CO₂-uitstoot, zoals verwoord in de doelstelling. Een aanzienlijk deel van de internationale gasten maakt in de MRA graag gebruik van trein, bus, metro en fiets. Dat gebruik willen we graag versterken. Het management van de mobiliteitsstromen van bezoekers per openbaar vervoer en fiets is zodoende een belangrijk thema. Uitgangspunten voor duurzaam mobiliteitsmanagement van verblijfsbezoekers op MRA-schaal zijn:

- Het stimuleren van het **gebruik** van de trein door verblijfsbezoekers **vanuit de herkomstlanden** naar de MRA.
- Het verbeteren van de **bereikbaarheid van de hotspots** in de MRA **per openbaar vervoer** voor verblijfsbezoekers, zowel in verbinding met

Amsterdam als in onderlinge verbinding tussen hotspots.

- **Verbetering van de last mile:** slimme vervoersoplossingen voor de laatste kilometers.
- **Beter faciliteren van elektrisch autoverkeer** van buitenlandse verblijfsbezoekers.

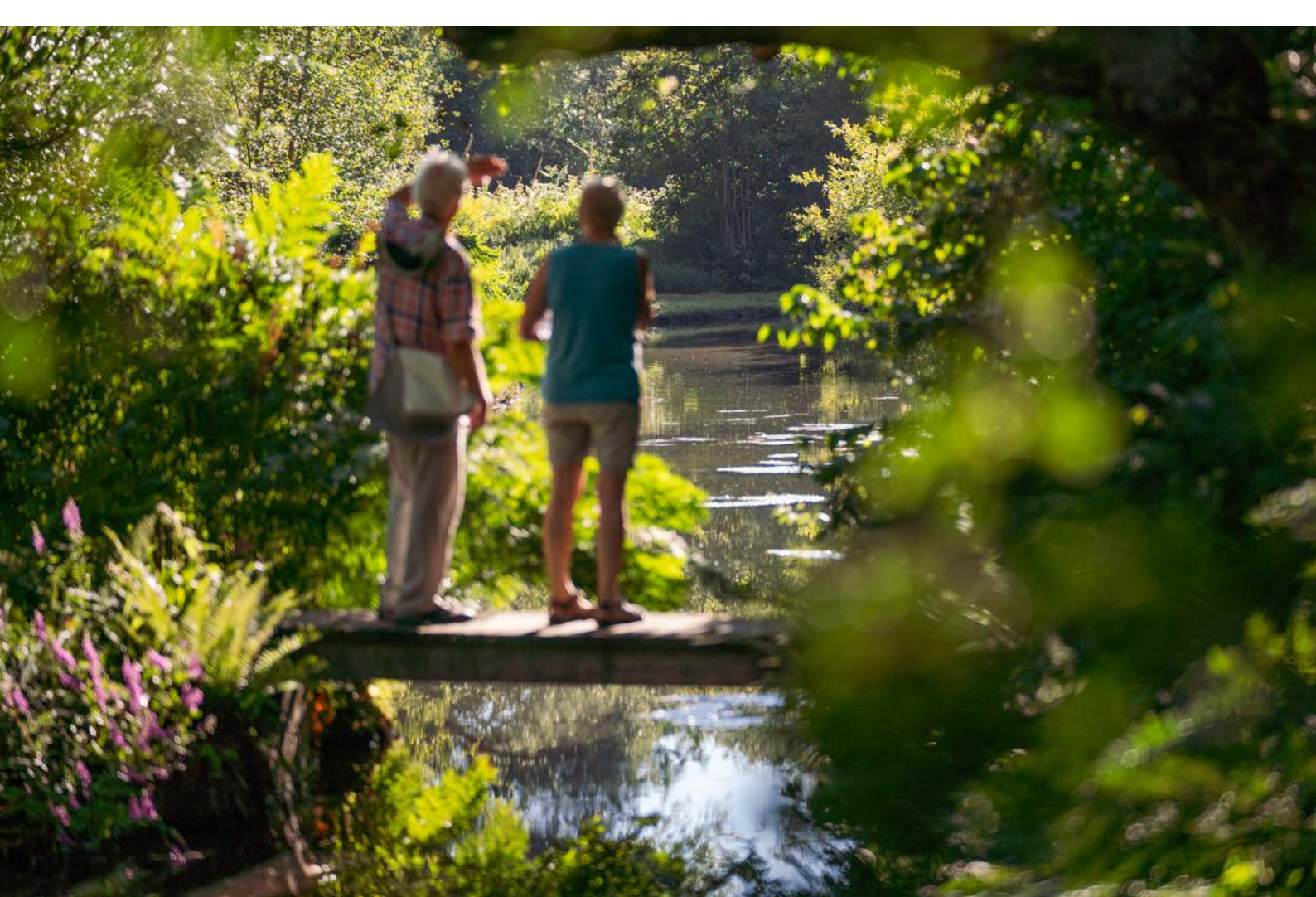
We dragen binnen onze invloedssfeer bij aan het gemakkelijker maken van het reizen per trein naar Amsterdam voor internationale verblijfsbezoekers. Wij zijn zelf niet primair verantwoordelijk voor deze acties. Wel brengen we onze expertise en wensen in bij andere platforms die hierover gaan (agenderen). Met marketinginzet stimuleren we bezoek per trein door samen te werken met Deutsche Bahn en NBTC.

We steunen de inzet om de faciliteiten voor internationale en nachttreinen te verruimen. Projecten die de bekendheid en gebruik van treinreizen vergroten in en naar de MRA kunnen rekenen op ons draagvlak.

Andere relevante zaken om sturing te geven zijn de inzet van smart mobility voor toeristen en *mobility as a service* voor toeristen (MAAS). Pilots en experimenten voor vrijetijdsverkeer op dit vlak zullen we inzetten en bij succesvolle toepassing opschalen.

Een ander aandachtspunt is dat het gemakkelijker moet worden om per openbaar vervoer te reizen tussen de hotspots als Volendam, Zaanse Schans en Marken zonder hierbij gebruik te moeten maken van commerciële partijen.

Voor autoverkeer van internationale verblijfs gasten willen we met het uitbreiden van laadpaalcapaciteit het gemakkelijker maken om per elektrische auto de MRA te bezoeken.

3 Aanpak toekomstbestendig toerisme 2024-2025

Dit hoofdstuk formuleert de eerste projecten voor 2024 en 2025 die uitvoering geven aan de strategie. We kiezen in lijn met de strategische principes en op basis van interviews, sessies met belanghebbende partijen en de analyses voor de uitvoering van vier prioritaire actielijnen, waar we zelf voor aan de lat staan. Dit zijn de concrete projecten die meetbaar en uitvoerbaar zijn. Daarnaast willen we binnen de bestaande MRA-tafels Mobiliteit en Kunst, Cultuur en Erfgoed onze ambitie, doelstelling en principes agenderen, zodat de programma's die daar lopen eveneens een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering. Hier hebben we meer een dienende rol om koppelkansen te organiseren.

Zelf actielijnen uitvoeren

We geven in de uitvoering prioriteit aan de volgende vier actielijnen:

Actielijn I:
data en monitoring

Actielijn II:
sturing op waardevol verblijfsbezoek

Actielijn III:
gerichte aanbodontwikkeling

Actielijn IV:
verduurzaming

Bij de eerste actielijn 'Data en monitoring' bouwen we verder aan een dashboard om aanbod, vraag en functioneren te monitoren. De tweede actielijn 'Sturing op waardevol verblijfsbezoek' gaat om projecten gericht op vraagontwikkeling, die het best passend is bij MRA. De derde actielijn 'Gerichte aanbodontwikkeling' betreft de inspanningen gericht op het aanbod van de MRA (bestemmingsontwikkeling). De vierde actielijn 'Verduurzaming' bundelt onze inzet om verduurzaming binnen de toeristisch-recreatieve sector te stimuleren. Hierbij ligt het accent op ecologische duurzaamheid en waar mogelijk is er aandacht voor sociaal-maatschappelijke projecten.

Per actielijn hebben we concrete projecten geformuleerd met een kop en een staart. De actielijnen versterken elkaar onderling. We lichten de acties hieronder toe, duiden het soort instrument per actie en geven aan welke social development goals (SDG's) bij welke actielijn horen (zie voor achtergrondinformatie over de SDG's bijlage 2). Dit zorgt voor een transparante en stimulerende aanpak.

Actielijn I: data en monitoring

Bijdrage aan social development goals (SDG's):

Wat	Toelichting	Soort instrument
Onderzoek en monitor verblijfsbezoek	Actualisering van dashboard vraag en aanbod verblijfsbezoek en online publicaties en analysetool. Actualisering van Visitor-data en Airbnb Monitor (via provincie Noord-Holland).	Onderzoeken en meten
Verbetering data	De databehoefte van onze samenwerkingspartners wordt in beeld gebracht. Op basis hiervan verbeteren we de data. Onderdeel hiervan is bewonersonderzoek, bezoekersprofielen van bezoekers die niet Amsterdam bezoeken en data over bezoekersstromen. De toepassing van leefstijldata (Leefstijlvinder/Glocalities) is een ander aandachtspunt. We zoeken hier de samenwerking op met Amsterdam & partners, de provincies, Landelijke Data Alliantie, NBTC. Beschikbare data gaan we beter ontsluiten voor samenwerkingspartners.	Onderzoeken en meten
Onderzoek belemmeringen duurzaam vervoer	Op basis van landelijk onderzoek van NBTC naar huidige belemmeringen voor duurzaam vervoer uit herkomstlanden naar Nederland maken we in samenwerking met Mobiliteit een doorvertaling naar de regio.	Onderzoeken en meten

Actielijn II: sturen op waardevol verblijfsbezoek

Bijdrage aan social development goals (SDG's):

Wat	Toelichting	Soort instrument
Samenwerking hotspots	De grote publiekstrekken (hotspots) werken samen in het uitwisselen van ervaring rondom bezoekersmanagement, vraagsturing en sturing op groepsbezoek (touroperators). Hierbij zijn ook Kinderdijk en Giethoorn betrokken. Deze kennisuitwisseling is opgesplitst in thema's.	• Kennisuitwisseling
Uitvoering interreg	Met internationale partners is eerder een INTERREG-aanvraag ingediend rondom kennisuitwisseling. Dit programma krijgt uitvoering.	• Kennisuitwisseling
Herijking en uitvoering Abhz	Evaluatie van taken en projecten van Amsterdam Bezoeken Holland Zien (ABHZ). Op basis van de evaluatie maken we een herijking van de opdracht, waarin de principes van de voorliggende strategie leidend zijn. Blijvend aandachtspunt is een polycentrische aanpak.	• Kennisuitwisseling • Marketing en informatievoorziening • Onderzoeken en meten
Aanhaken maatregelen verordening overnachtingen amsterdam	Het maatregelenpakket Verordening Overnachtingen van de gemeente Amsterdam uit 2022 heeft op onderdelen impact op andere gemeenten. De effecten worden in kaart gebracht en waar relevant besproken met gemeenten. Hieruit kunnen gezamenlijke vervolgacties voortkomen.	• Kennisuitwisseling • Afstemming in beleid
Pilots vraagsturing	DMO's, samenwerkingspartners en bedrijven worden uitgedaagd om pilots te ontwikkelen die bijdragen aan passende vraagsturing voor toekomstbestendig verblijfsbezoek. Voorwaarde is open kennisdeling, opschaalbaarheid en maatschappelijke relevantie. Het Kennisnetwerk Bezoekersdrukte wordt verder benut. Andere aandachtspunten zijn marketing-inzet om te sturen in ruimte/tijd en de CityCard als instrument.	• Pilots en experimenten

Actielijn III: gerichte aanbodontwikkeling

Bijdrage aan social development goals (SDG's):

Wat	Toelichting	Soort instrument
Ontwikkeld kader verblijfsaccommodaties MRA en ontwikkelruimte verblijf	De grote publiekstrekken (hotspots) werken samen in het uitwisselen van ervaring rondom bezoekersmanagement, vraagsturing en sturing op groepsbezoek (touroperators). Hierbij zijn ook Kinderdijk en Giethoorn betrokken. Deze kennisuitwisseling is opgesplitst in thema's.	• Kennisuitwisseling
Opzetten ontwikkelkader dagattracties	Met internationale partners is eerder een INTERREG-aanvraag ingediend rondom kennisuitwisseling. Dit programma krijgt uitvoering.	• Kennisuitwisseling
Regisseur verblijfsaccommodaties en leisure	Het maatregelenpakket Verordening Overnachtingen van de gemeente Amsterdam uit 2022 heeft op onderdelen impact op andere gemeenten. De effecten worden in kaart gebracht en waar relevant besproken met gemeenten. Hieruit kunnen gezamenlijke vervolgacties voortkomen.	• Kennisuitwisseling • Afstemming in beleid
Pilots gerichte aanbodontwikkeling	DMO's, samenwerkingspartners en bedrijven worden uitgedaagd om pilots te ontwikkelen die bijdragen aan passende vraagsturing voor toekomstbestendig verblijfsbezoek. Voorwaarde is open kennisdeling, opschaalbaarheid en maatschappelijke relevantie. Het Kennisnetwerk Bezoekersdrukte wordt verder benut. Andere aandachtspunten zijn marketinginzet om te sturen in ruimte/tijd en de CityCard als instrument.	• Pilots en experimenten

Actielijn IV: sturen op waardevol verblijfsbezoek

Bijdrage aan social development goals (SDG's):

Wat	Toelichting	Soort instrument
Verduurzaming accommodaties en stimuleren duurzaamheid	Kwaliteitseisen uit het Ontwikkelkader Verblijfsaccommodaties dragen we aan bij gemeenten voor toepassing. Denk hierbij aan toegevoegde waarde van duurzame maatregelen (zoals aansluiting bij de Green Hotel Club) en aandacht voor sociaal ondernemerschap. We stimuleren toepassing duurzaamheid in brede zin, zoals circulaire economie, food en waste, diversiteit/inclusie en brede participatie.	• Kennisuitwisseling • Afstemming in beleid
Good practises duurzaamheid netwerken	Uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden op het vlak ecologische duurzaamheid en sociale impact. Hierdoor ontstaat opschaling. Voorbeelden zijn de koplopersgroepen duurzaamheid in Haarlem/Amsterdam, de shuttlebus pilot in Haarlemmermeer, fietsdeelmobiliteit-pilots, sociale impact-projecten en duurzame innovatie.	• Kennisuitwisseling
Aansluiting Evenementen duurzaamheid	Aandacht vragen in de regio voor evenementen en initiatieven als Impact Days, Sustainable Fashion week, warme truien-dagen en andere initiatieven. MRA-gemeenten kunnen zich aansluiten.	• Kennisuitwisseling
Online platforms En duurzaamheid	We stimuleren online platforms duurzame consumptie en reizen in de etalage te zetten, denk aan het tonen van voetdruk van activiteiten (CO ₂ -uitstoot), het voorrang geven aan duurzame labels en duurzame ondernemers/locaties in de etalage te zetten. De platforms kunnen duurzaam vervoer als fiets en treingebruik pushen in campagnes.	• Marketing en informatieuitwisseling
Pilots duurzaam toerisme	DMO's, samenwerkingspartners en bedrijven worden uitgedaagd om pilots te ontwikkelen die bijdragen aan passende vraagsturing voor toekomstbestendig verblijfsbezoek. Denk bijvoorbeeld aan het belonen van OV-gebruik in loyaliteitsprogramma's of prijsimpulsen. Voorwaarde is open kennisdeling, opschaalbaarheid en maatschappelijke relevantie.	• Pilots en experimenten

Koppelopgaven agenderen

Aanvullend op de directe uitvoering van de actielijnen is het van belang om koppelopgaven te agenderen binnen andere, bestaande MRA-programma's, namelijk binnen het Platform Mobiliteit en binnen het MRA-programma Kunst, Cultuur & Erfgoed. Hiermee kunnen we meer impact bereiken. Dit is ook van belang om de meervoudige doelstelling daadwerkelijk te bereiken. Het gaat om de volgende koppelopgaven:

Koppelopgave I:
duurzame mobiliteit van verblijfsbezoek

Koppelopgave II:
kunst, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker

Koppelopgave I: duurzame mobiliteit van verblijfsbezoek

Gezamenlijke MRA-inspanningen op mobiliteitsgebied leiden voor verblijfsbezoekers tot beter openbaar vervoer, een verbeterde overstap tussen modaliteiten en een toename van elektrisch vervoer. Dit zijn zaken die relevant zijn voor het toekomstbestendig maken van toerisme. Zoals de analyse laat zien, levert de mobiliteit van verblijfs gasten een aanzienlijke bijdrage aan CO₂-uitstoot binnen de hele toerismeketen. Omdat we verwachten dat de vervoersstromen de komende jaren toenemen, is het belangrijk om verduurzaming van mobiliteit van toeristisch bezoek te agenderen binnen het lopende programma.

Instrumenten die we hier inzetten, hebben betrekking op aanbodontwikkeling, marketingcommunicatie, lobby en mogelijk pilots/experimenten. Voor de agenda dragen we aan:

- Een actieve lobby om toeristische locaties beter te bedienen in **openbaar vervoer-concessies** van de provincies Noord-Holland en Flevoland.
- Het stimuleren van **last mile-oplossingen** voor verblijfsbezoekers vanaf Schiphol, treinstations, hotspots en/of kernen, zoals gezamenlijke transferproducten, inzet van e-bikes/fiets etc.
- **Marketing** en informatievoorziening van **duurzame vervoersmogelijkheden** met onder meer bewerking van doelgroepen die open staan voor duurzaamheid.
- Uitbreiding van **laadpaalcapaciteit** bij hotels, vakantieparken en andere toeristische locaties.

- **Pilots met duurzame vrijetijds mobiliteit** toepassen, en bij succesvolle implementatie opschalen naar (deel-)regioschaal. Denk hierbij aan vervoer over water of ontsluiting van hotspots.
- Ontwikkelen van **meetinstrument voor CO₂-uitstoot van mobiliteit van toerisme** in de MRA en opstellen eco-efficiency index (weging van type bezoek naar eenheid uitstoot).

Koppelopgave II: Kunst, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker agenderen

We doen er goed aan ons bewust te zijn van de bijzondere rijkdom van ons erfgoed en culturele voorzieningen in de MRA. Onze regio dankt er een belangrijk deel van de aantrekkingskracht aan. Die culturele rijkdom draagt bij aan de brede welvaart, zowel economisch als sociaal-maatschappelijk. De MRA profiteert in een unieke positie dat kunst, cultuur en erfgoed kunnen profiteren van de extra inkomsten van verblijfstoerisme. Vandaar dat het van belang is om de domeinen van toerisme en cultuur actief te verbinden.

Voor Kunst, Cultuur en Erfgoed is een MRA-programma in uitvoering dat inzet op een toekomstbestendig cultureel ecosysteem voor alle inwoners en bezoekers. De samenwerking is bestuurlijk ingebed binnen de economische agenda, net zoals het voorliggende programma.

Met kennisuitwisseling, aanbodontwikkeling en marketingcommunicatie willen we in deze samenwerking het volgende agenderen:

- Het **principe van nieuwe culturele voorzieningen als identiteitsversterker** verankeren binnen het cultuurprogramma. Hiermee vergroten we de aantrekkingskracht en het onderscheidend vermogen tussen gebieden en locaties in de MRA vergroten.
- De MRA als **cultuurregio** meer aandacht geven in **marketing en informatievoorziening** voor bewoners en bezoekers om zo gericht het cultuurprofiel te versterken. De culturele en erfgoedtrekkers in de regio brengen we meer voor het voetlicht. Uitvoeringspartner Amsterdam en partners stemt activiteitenplannen aan de voorkant af met de cultuurpartners (zoals in de plannen voor Amsterdam Bezoeken, Holland Zien).

Organisatie en financiën

Gewijzigde organisatie

In de organisatie binnen de MRA voeren we wijzigingen door om de impact te vergroten. We maken onderscheid in de organisatie van de actielijnen en de koppelopgaven. Vanuit de werkgroep Toerisme is er verantwoordelijkheid voor de actielijnen, te weten 'Data en monitoring', 'Sturing op waardevol bezoek', 'Gerichte aanbodontwikkeling' en 'Duurzaamheid'. Deze thema's sluiten goed aan bij de opgedane ervaring in de afgelopen jaren en de kennis van de werkgroep Toerisme.

De koppelopgave 'Duurzame mobiliteit van verblijfsbezoek' krijgt inbedding in het bestaande MRA-platform Smart Mobility. Dit platform heeft als doel met smart mobility-toepassingen de MRA bereikbaar, duurzaam en economisch sterk te houden. Dit sluit hiermee goed aan bij de gedeelde ambitie van de voorliggende samenwerking. De koppelopgave 'Kunst, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker' willen we agenderen binnen het MRA-programma Kunst, Cultuur & Erfgoed. Het MRA Bureau zorgt voor een actieve afstemming tussen de actielijnen en de koppelopgaven en is hiermee verantwoordelijk voor een inbreng van de toeristische inbreng in de andere MRA-platforms.

Financiële dekking

Voor de uitvoering van de genoemde projecten binnen de actielijnen is jaarlijks € 570.000,- beschikbaar voor out-of-pocketkosten en 1,5 fte in de uitvoering binnen het MRA Bureau. Bij de realisatie van de genoemde projecten kan blijken dat meer budget nodig is. In dat geval betrekken we de claim binnen de geldende financiële spelregels van de MRA-brede begrotingscyclus.

Eenduidige governance

Het MRA Bureau is trekker van het programma en zorgt voor agendering van de koppelopgaven binnen de andere MRA-tafels. Meer specifiek is de governance als volgt voorzien.

Bestuurlijke kopgroep

De wethouder van Edam-Volendam treedt op als bestuurlijk trekker van de strategie. De bestuurlijk trekker zal op reguliere basis, wanneer er besprekingspunten zijn over de richting of de uitvoering van de strategie een bestuurlijke kopgroep bijeenroepen, waarin wethouders van de gemeente Amsterdam en de gemeente Zandvoort ook zullen plaatsnemen om met hen te kunnen sparren.

Directurengroep

Er is een directurengroep geformeerd, die eens per kwartaal bijeenkomt om de voortgang en

knelpunten binnen de strategie te bespreken. Hierin zijn directeuren vertegenwoordigd vanuit de MRA directie, de provincies Noord-Holland en Flevoland, de gemeenten Amsterdam en Haarlem.

Programmamanagement

Een programmamanager toerisme is vanuit de MRA directie aangesteld om uitvoering te geven aan de voorliggende MRA strategie en aanpak. Deze persoon is verantwoordelijk voor de uitvoering en de voortgang van de MRA strategie toerisme. Hij/zij initieert samen met het programmateam de jaarplannen, bedt nieuwe projecten in, zorgt voor de aansluiting en dwarsverbanden met andere gerelateerde (MRA) programma's en bewaakt de voortgang van het programma en de projecten die hierbinnen vallen.

Regie op verblijfsaccommodaties en dagattracties

De regisseur verblijfsaccommodaties en leisure is verantwoordelijk voor alles wat er rondom verblijfsaccommodaties en leisure (en evenementen) gebeurt. Zo kan worden geborgd dat de vastgoedontwikkeling van verblijfsaccommodaties/dagattracties aansluit bij de doelstellingen van de MRA-strategie toerisme. De regisseur is betrokken bij het geven van feedback en advies in het kader van het ontwikkelkader verblijfsaccommodaties en maakt deelt uit van het expertteam verblijfsaccommodaties. Dit doet hij/zij onder andere door het adviseren over en delen van kennis en netwerk met de MRA-gemeenten. Daarnaast door het inzichtelijk maken van investeringsmogelijkheden in de MRA en het informeren van de markt. De regisseur biedt actief inzicht in de binnenkomende initiatieven, waardoor de MRA-gemeenten zicht houden op de ontwikkelingen die spelen. Verduurzaming van nieuwe en bestaande voorzieningen en stimuleren van duurzaamheid in brede zin worden hierbij nieuwe taken.

Projectsecretariaat

De projectsecretaris toerisme is verantwoordelijk voor het ondersteunen van de programmamanager en de regisseur verblijfsaccommodaties. De projectsecretaris zal ook een aantal projecten toegewezen krijgen die door hem/haar begeleid kunnen worden onder toezicht van de programmamanager. Voor de rest zal de projectsecretaris zich zowel met administratieve taken als inhoudelijke taken bezig gaan houden.

Programmateam

Het programmateam toerisme bestaat uit vertegenwoordigers uit alle deelregio's binnen de MRA, plus

de provincies en Amsterdam & partners. Het programmateam bereidt de vergaderingen van de werkgroep toerisme voor. Hiernaast zijn leden van het programmateam trekkers en/of deelnemers binnen de verschillende werkgroepen die worden opgestart om projecten binnen de MRA strategie toerisme verder te brengen. Leden van het programmateam kunnen zich zelf aanmelden om aan te sluiten bij werkgroepen.

Werkgroep

De werkgroep toerisme is het inhoudelijk voorportaal van het directeurenoverleg en het bestuurlijk overleg Economie voor toerisme. Hierin kunnen de beleidsadviseurs toerisme van de MRA-gemeenten aansluiten. Alle zaken die binnen de strategie toerisme vallen en door de directeuren of bestuurders moeten worden besproken, worden van advies voorzien door de werkgroep. Verder is dit de plek voor kennisdeling binnen de MRA op het gebied van toerisme.

Klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit externe beleids- en marktpartijen, die op reguliere basis de mogelijkheid krijgen om hun input te leveren op stukken of projecten die in het kader van de MRA strategie toerisme worden opgeleverd of opgestart. We benutten graag de meedenkkraft van een klankbordgroep waarin de sector breed is vertegenwoordigd. Hierin hebben zitting Connexxion, Hiswa-RECRON, Koninklijk Horeca Nederland, Fietsplatform, Staatsbosbeheer, Recreatie Noord-Holland, ANWB, Teylers Museum, Singer Laren en de Zaanse Schans. Onderwijsinstellingen/kennisafdelingen van Hogeschool InHolland, CELTH, Universiteit Utrecht, ABN-Amro en Rabobank worden betrokken bij de uitvoering. Het is de bedoeling om meer vanuit een triple helix-aanpak te werken. Deze klankbordgroep is een eerste stap hierin.

Communicatie

Mede ingegeven door de media wordt het sentiment ten opzichte van toerisme negatiever. Proactieve communicatie van de successen die de MRA-samenwerking oplevert is belangrijk. We hebben oog voor dit belang en dragen bij aan een breed draagvlak onder bewoners en een positief imago van de toeristische sector in de MRA.

Tot slot: samenwerken vraagt om breed commitment

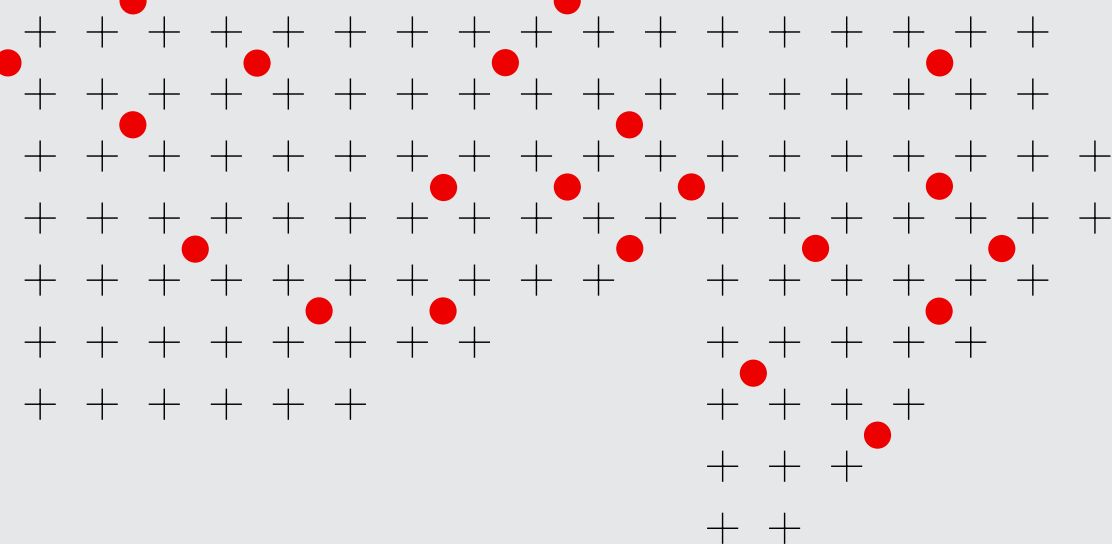
Ondernemers en organisaties hebben eigen doelen, net als gemeenten en provincies. Deze strategie en aanpak wil rechtdoen aan de autonomie van de afzonderlijke partijen en de verschillen tussen de belangen van de lokale markten in de gemeenten. De mindset is hiermee dat we regionaal samenwerken voor toegevoegde waarde voor economie en maatschappij, die we anders zouden missen en ons te richten op wat realistisch is. We zien deze samenwerking als vrijwillig, maar niet als vrijblijvend. Commitment tonen betekent voor samenwerkingspartijen verantwoordelijkheid nemen in het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit, zowel met bestuurlijke als ambtelijke aandacht als meedenkkracht van belanghebbende partijen en ondernemers. Van belang is ook het commitment van de beleidsmedewerkers van de gemeenten, provincies Noord-Holland en Flevoland, de DMO's en andere samenwerkingspartners om tot gezamenlijk succes te kunnen komen. Commitment tonen betekent dat alle samenwerkingspartijen verantwoordelijkheid nemen in het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit en tijd bij de uitvoering van de projecten. Per activiteit bezien we welke organisatie het meest effectief is. Voor uitvoering van de actielijnen worden diverse werkgroepen ingesteld met nadere afspraken over trekkerschap en het beoogde resultaat, zoals voor verduurzaming, het verblijfskader, data en INTERREG. MRA-gemeenten kunnen aanhaken bij de activiteiten en zorgen voor een lokale doorvertaling, als dat wenselijk is.

Ontwikkelkracht van de markt benutten

Om het beoogde proces van verduurzaming van verblijfsbezoek te versnellen, werken we nauw samen met bedrijven en andere bondgenoten in de toerismesector. Interventies van de overheden alleen zijn niet voldoende; we willen de ontwikkelkracht van de markt graag benutten. Het is om die reden dat we binnen de actielijnen budget reserveren voor experimenten en pilots. De voorwaarde die we vanuit de MRA stellen is dat de initiatieven opschaalbaar zijn en dat we op transparante manier worden betrokken in de uitvoering. We willen graag bedrijven en DMO's inspireren om vanuit hun eigen rol en plannen aan te haken. We hebben koplopers in de MRA nodig die laten zien dat verantwoorde groei en maatschappelijk rendement hand in hand kunnen gaan.

Samenwerking met steden buiten de MRA en met NBTC

Met de voorliggende samenwerking verbeteren we de afstemming binnen de MRA. Verder zal de MRA zich inzetten om waar mogelijk verdere spreiding van overnachtingen buiten de eigen regio elders in Nederland tot stand te brengen, waar spreiding binnen de eigen regio niet mogelijk is of waar een ander belang is. De MRA heeft een open attitude richting gemeenten buiten de eigen bestuursregio en staat open voor nieuwe samenwerkingsvormen en projecten. Dit geldt ook voor verdere afstemming met NBTC, de DMO voor bestemming Nederland. Het NBTC heeft in zijn strategie spreiding van bezoek over geheel Nederland tot doel.

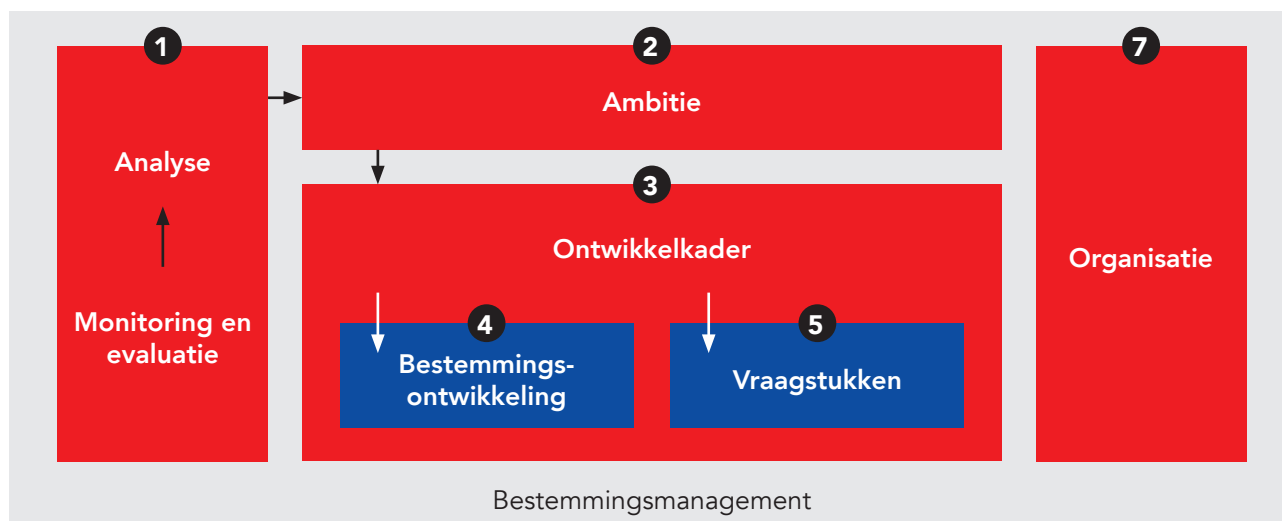
Bijlagen

BIJLAGE

1 Toepassing bestemmingsmanagement

Bestemmingsmanagement is een in 2022 ontwikkelde werkwijze om de brede waarde van toerisme concreet te maken voor steden en regio's. NBTC, CELTH, provincies en DMO's staan aan de wieg van de landelijke [Leidraad Bestemmingsmanagement](#). Het is een integrale methodiek om een gezamenlijke taal te spreken en aan de hand van ervaringen in de praktijk meer grip te krijgen op bestemmingsmanagement. De leidraad dient als filter om over de eigen lokale of regionale situatie te leggen en op maat te maken. De MRA wil graag vanuit deze leidraad werken, omdat we hiermee een integrale aanpak volgen. De MRA is de eerste regio in Nederland die bestemmingsmanagement op schaal van 30 gemeenten toepast.

De leidraad bestaat uit zeven elementen (te zien als stappen), die hierboven schematisch zijn weergegeven. De voorliggende strategie en aanpak zijn aan de hand van deze elementen opgesteld. De Verstedelijkingsagenda van de MRA en het Perspectief 2030 geven de brede maatschappelijke opgaven aan, waarbinnen een analyse is uitgevoerd (element 1) en de ambitie (element 2) is opgesteld. Hoofdstuk 1 geeft deze analyse weer en de ambitie is onderdeel van de inhoudelijke strategie in hoofdstuk 2. Het ontwikkelkader (element 3) is uitgewerkt in een strategie in hoofdstuk 2 en een concrete aanpak in hoofdstuk 3. Binnen het strategiedeel is element 4 bestemmingsontwikkeling (aanbodontwikkeling) uitgewerkt in twee inhoudelijke principes

in de strategie, namelijk 'afstemming in overnachtingscapaciteit en richting geven aan passend verblijfsaanbod' en 'sturen op duurzame mobiliteit van verblijfsbezoek'. Bovendien zijn in de aanpak twee actielijnen uitgewerkt, namelijk 'gerichte aanbodontwikkeling' en 'verduurzaming', die recht doen aan bestemmingsontwikkeling. Voor element 5 vraagsturing geldt dat het inhoudelijke principe 'publiekstrekkingen leisure, cultuur en erfgoed als identiteitsversterker in meerkernige regio' in de strategie hieraan invulling geeft. Daarnaast geeft de actielijn 'sturing op waardevol verblijfsbezoek' een concrete doorvertaling van dit element. Monitoring en evaluatie (element 6) zijn geborgd in de aansturing van het voorliggende programma, omdat aan de hand van jaarplannen de voortgang en resultaten worden bewaakt. Tot slot is de organisatie (element 7) ondergebracht bij het MRA-bureau.

Vanwege het pionierskarakter van het thema bestemmingsmanagement is een landelijke samenwerking opgezet die kennis deelt en [online praktijkvoorbeelden](#) over de verschillende elementen laat zien.

BIJLAGE

2

Bijdrage aan social development goals

In Nederland is in 2019 het Klimaatakkoord vastgesteld: een maatregelenpakket met afspraken tussen bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden om gezamenlijk de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 te halveren in vergelijking met de situatie van 1990. De bredere doelen waaraan Nederland zich heeft verbonden, gaan over 17 social development goals (SDG's) van de Verenigde Naties die ervoor moeten zorgen dat de wereld in 2030 een betere plek is voor iedereen. In 2022 is op de Toerisme Top door NBTC een koersdocument gepresenteerd om samen met de sector in te zetten op het terugdringen van CO₂-uitstoot in lijn met het Klimaatakkoord. In 2030 willen we als toeristisch-recreatieve sector 55% minder CO₂-uitstoot.

De MRA-samenwerking draagt bij aan deze SDG's. In onze aanpak (zie hoofdstuk 3) is per inspanning aangegeven welke SDG's het meest relevant zijn. Het gaat om vier SDG's waaraan het voorliggende programma gestalte geeft:

SDG Goede gezondheid en welzijn (3)

Vakanties en vrijetijdsactiviteiten dragen direct bij aan het welbevinden en geluksgevoel van mensen.

Ook genieten van kunst, cultuur en erfgoed en het ontmoeten van andere mensen passen bij deze SDG.

SDG Eerlijk werk en economische ontwikkeling (8)

Een gezonde economische ontwikkeling van de vrijetijdssector draagt bij aan banen en bestedingen en hiermee aan het instandhouden van een florerende regio met aantrekkelijke voorzieningen.

SDG Duurzame steden en gemeenschappen (11)

Het gaat hier om terugbrengen van de negatieve impact van het toerisme op de leefomgeving en het stimuleren van positieve impact voor de gemeenschap. Denk aan aandacht voor recycling en duurzaam vervoer (fiets in plaats van auto) en het stimuleren van OV-gebruik. Het voorliggende programma heeft vanuit strategische principes aandacht voor duurzaamheid en daarnaast een actielijn voor verduurzaming benoemd. In de koppelopgaven krijgt duurzaamheid aanvullend invulling.

SDG Klimaatactie (13)

Om de opwarming van de aarde en de stijging van zeespiegel tegen te gaan is een zeer sterke reductie van broeikassen nodig, waaronder CO₂-uitstoot. Vrijetijdsgedrag en reizen veroorzaken CO₂-uitstoot die we kunnen beperken. Verder kunnen we verduurzaming aanjagen en duurzaamheid in brede zin stimuleren. Denk hierbij aan aandacht voor circulariteit, food en waste, diversiteit/inclusie en brede participatie.

BIJLAGE

3

Bronnen en colofon

Amsterdam en partners
Amsterdam en partners
Amsterdam en partners
Amsterdam en partners
Amsterdam en partners
Gemeente Amsterdam
Gemeente Amsterdam
Gemeente Amsterdam
Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam

Metropoolregio Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam
Metropoolregio Amsterdam
NBTC
NBTC
NBTC
NBTC/CBS

Provincie Flevoland
Provincie Noord-Holland
SDG Nederland
Sweco/Universiteit Utrecht
Taskforce Gastvrijheidseconomie

Activiteitenplan ABHZ 2023
Kerncijfers bezoekers 2022
Projectplan ABHZ 2021-2024
Themaboeken MRA-deelgebieden, 2021
Resultaten Amsterdam Bezoeken Holland Zien 2009-2022
Maatregelenoverzicht toerisme (interne notitie), 2023
Nota Overlast en Overtoerisme, 2022
Nota Toeristenovernachtingen, 2022
Onderzoek en Statistiek: Dashboard MRA toerisme 2016-2022 (online)
en publicatie Toeristen in de Metropoolregio Amsterdam (online), 2023
Visie Bezoekerseconomie 2035, 2022
Interne notitie Toeristisch en recreatief kader voor herijking strategische
agenda MRA 2025 (vastgesteld door bestuurders MRA), gespreks-
verslagen en notulen werksessies, 2022
Kansenkaart Landschap MRA, 2021
Programma Metropolitain Landschap, 2021
Ontwikkeldkader verblijfsaccommodaties, 2019
Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme 2030
Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025
Belangrijkste resultaten Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025
Verstedelijkingsconcept 2050, 2022
Koersdocument Op weg naar klimaatneutraal toerisme, 2022
Perspectief 2030, 2018
Samen impact maken. Strategie en aanpak 2022-2023
Ontwikkeling aankomsten gasten verblijfsbezoek Nederland 2012-2022
en prognose 2023
Perspectief Bestemming Flevoland 2030, 2021
Visie Recreatie en Toerisme Noord-Holland 2030, 2021
Social development goals, 2022
Monitor Airbnb Noord-Holland, 2022
Leidraad Bestemmingsmanagement, 2023

Als input voor de strategie en aanpak zijn gemeentelijke beleidsplannen geanalyseerd en interviews afgenomen. Er is een analyse gemaakt van gespreksverslagen en verslagen van eerdere werksessies. De resultaten van eerdere MRA-samenwerking op inhoud, ambitie, teamkenmerken, organisatie en proces/planning en de aandachtspunten, die hieruit voorkwamen, zijn verwerkt in het voorliggende document.

Penvoerder

Ruis en Reuring in afstemming met MRA Bureau en Programmateam Recreatie en Toerisme

MRA Burea

Tim Putting, René van Schie

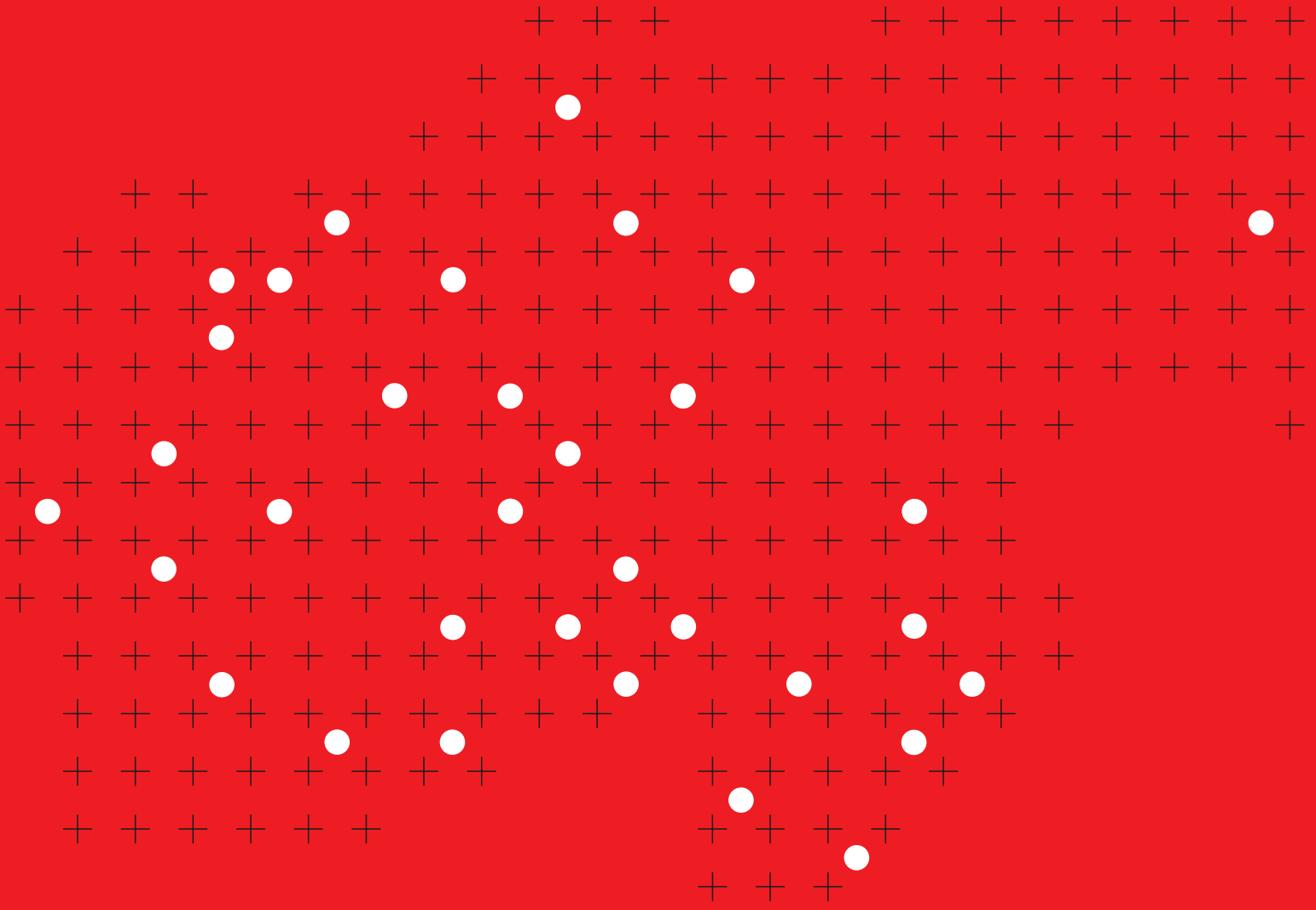
Programmateam Recreatie en Toerisme

Amsterdam & partners (Chantal van Binsbergen), gemeente Amsterdam (Charlotte Naezer, Martijn van Vliet), gemeente Edam-Volendam (Mardiek Voorneveld), gemeenten Haarlem-Zandvoort (Anne Marie Dees), gemeente Haarlemmermeer (Martin Sulman), gemeente Lelystad (Chantal Bleeker), gemeente Velsen (Mike Rumping), provincie Flevoland (Annerieke Veldkamp), provincie Noord-Holland (Joris-Pieter Neuteboom) en Regio Gooi en Vechtstreek (Mariëtte Zivkovic-Laurenta)

Beelden

Amsterdam & partners

metropool
regio**amsterdam**

Dit is een uitgave van de Metropoolregio Amsterdam
Termini 179, 1025 XM Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl